Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 216 (13930) | 1972 оной сентябриин 13, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ДУУҺА МАЛДАА ...ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ

...даа, намартаа үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, гүүртэ, ота... газаа оруулжа абаһан лэ малшад сэдьхэл дүүрэн һуудаг, ...абһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлдэг гээшэ ааб ...нгааа мүнөө үедэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, мал ажа... ...дукци Эхэ орондоо өхөөр үгэхэ гэһэн КПСС-эй XXIV съездын ...бэлүүлхын түлөө тэмсэлэй шиидхэхы сагта энээ... ...шухала удха шанартай байһаниинь элитэ.

...бтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ нэн ...үбэлжэлгэдэ хэр зэргэ тэжээл малдаа бэлэдхэжэ аба... ...дыдаха байна. Мүнөө үедэ республикымнай колхоз, сов... ...ондоной энэ үеынхиһөө нилээд ехэ үбһэ, сенаж, ногоо... бэлэдхэжэ абаад байна. Энэ талаар Прибайкалиин, Ка..., Баргажанай аймагуудай ажахынууд амжалтатай. Жэ... ...банскын аймагай совхозууд үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 80 ..., силос даралгаяа — 78 процент дүүргэжэ, сенаж хэхэ даа... ...дэ байнхай. Үбһэ, силос, сенаж бэлэдхэхэ талаар ай... дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эндэхи Шергинскэ совхо... эрхимлэжэ ябана.

...ай Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэ... ...жээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ амжалтатайгаар үнгэргэжэ бай... нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ үбһэ бэлэдхэжэ, түсэбөө дүүргэнхэй. Мүнөө үедэ артелиин гэшүүд һолоомоёо зөө... ...ын газаа оруулжа байнхай. Энэ хүдэлмэридэ малшад эдэб... хабаадана. Эдэнэр мори тэргэдэ һолоомо ашажа, гүүртэ, ... газаа оруулжа абана. Иигээд зелёнко хуряаха хүдэлмэ... ...нээр хабаадаха юм.

...шье юрэнхы дээрээ республикын колхоз, совхозууд тэ... ...дхэхэ түсэбөө һаял хахадлажа байнхай. Байгша ондо ку... набша намаа хюрууда эртэ сохюулжа, республикын ажа... нёдондоной энэ үеынхиһөө силос бага дараад байна. Энэ ...иитын адууһа малые шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангахын ...ии зелённоёо силостэ дараха болоно. Мүн куузикугаа хаа ... һайнаар хуряажа, тэрэнээ хүлдөөнгүйгөөр хадагалха ту... ...жэ абаха ушартай.

...галта хээд үзэхэдэ, олохон ажахынуудта сабшалангайнь ур... ...эд һайнаар хуряагдажа абтаагүй байһаар. Зэдын, Яруунын, ..., Мухар-Шэбэрэй аймагуудай олонхи колхоз, совхозуудта ...маар ногоон үшөөл элбэг. Имагтал үбһэ хуряалгын хү... ...ин үнжагайрһанһаа эдэ аймагуудта үбһэ бэлэдхэхэ түсэб ... гэжэ хорёод-гушаад процент дүүргэгдэнхэй.

...малаар олон Зэдын аймагай ажахынуудта тон бэрхэшээл... ...ан тохёолдонхой. Эндэхи зарим колхоз, совхозууд үбһэ ху... түсэбөө хорёод процент дүүргэбэшье, биратай силос, сенаж ... абаагүй байшоо. Жэшээнь, эндэхи «Коммунизм» колхозой... ...ее хүрэтэр 300-гаад гектар сабшалангай ногоо хуряажа ... байһаар. Эндэ оройдоо 120 тонно силос, 146 тонно сенаж ...хай. Колхозой правлени үбһэ хуряаха хүдэлмэриие малшад... ...мархёод лэ, ажахы доторо бии байгаа арга боломжонуу... ...ээр хэрэглэхэ хэмжээ абанагүй, малшадай звенонуудта ...һаламжа хүргэнэгүй.

... орой боложо, хээрын ногоон хагдаржа, тэжээл бэлэдхэхэ ...рииие зааханшье гэдэргэ татажа болохогүй, энэ талаар бии арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ эрилтэ табигдана.

...ын түрүүндэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэр... сабшалан дээгүүрэ ябажа, хаанаһаа хэды шэнээн үбһэ ...жа болохо байһые элишэлжэ, тэрэниие дары хуряаха хэм... ...ха болоно. Тиихэдээ үбэлэй сагта бухалшье үбһэнэй хэды ...сэнтэй байһые мартажа болохогүй. Ушар иимэһээ шугы ...ан соохи, намаг газарай ногоо хуряажа абаха шухала.

...е үедэ тарялан дээрэ сагаан һолоомон, мэхиинэ элбэг. Тэ... ...гүйгөөр суглуулжа, гүүртэ, отарануудай үбэлжөөндэ ...баха байна. Энэ талаар түрүү ажахынуудай, түрүүшүүлэй ...эл үргэнөөр хэрэглэхэээр. Хориин, Загарайн аймагуудай ажахынууд комбайнһаа гараһан һолоомые тракторай томо ...зөөжэ, фермын газаа оруулдаг заншалтай. Эдэ ажахынууд... ...рай тэргэнүүд һолоомо зөөхөөр тааруулагданхай. Мүн ... аймагай ажахынуудай жэшээгээр һолоомо зөөжэ абаха ...ндэ малшадые олоор хабаадуулжа болохо байна.

... жэлдэ будүүн, шэмэтэ тэжээлэй, таряа талханай бага аб... байһые хараада абажа, бүхы тэжээлээ жэжэлжэ, холимол бэлэдхэхэ тушаа Зэдын аймагай ажахынууд түхеэржэ байн... ...эрһээ жэшээ абажа, бусад аймагуудай колхоз, совхозууд ...олимол тэжээл бэлэдхэхэ тушаа эртээнһээ оролдохо уялгатай.

... бүхэндэ элбэг тэжээл бэлэдхэжэ абаха гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго мүн. Тарялан, сабшалан дээрэхи ургасаяа һайнаар хуряажа абахын хажуугаар огородой эдеэнэй үлөө... ...уулха, тарянанай тоогууд дээрэхи элдэб хаядаһые гутаан... ...тэжээлдэ хэрэглэхэ тушаа колхоз, совхозуудай хүтэлбэри... ...нсэ харюусалгатай.

...нскын аймагай Шергинскэ совхоздо хартаабха, огородой үлөөдэһэ, куузикугай набшаһа, ороохо тарянанай үлөөдэһэ ... холижо, силос болгон дарадаг байна. Энэ һайшаалтай. ... бүхэн силос дараха түсэбөө дүүргэхэ тушаа оролдохо, ...хэмжээ абаха болоно.

...ной гурил гаргаха агрегадууд хаа. хаанагүй дүүрэн хүсөө... ...лгэгдэхэ ушартай. Эдэ агрегадуудта зелёнко, ороохо та... үлөөдэһэ болон бусад хэрэглэгдэхэ байна.

... ондо силос бага дарагдаһые хараада абажа, куузику ху... ...үдэлмэридэ эртээнһээ һайса бэлдэхэ болоно. Үнгэрэгшэ жэл... ...айн аймагай Онохойн совхозой механизаторнууд куузику ... хартаабхын комбайн хэрэглэжэ, ажалаа хүсэд оньһо... ...а шадаа. Мүн энээндэ саахарай свёкло хуряадаг комбай... тааруулдаг байна. Гадна куузикуе хүлдөөнгүйгөөр үбэлдөө ... тушаа ажахынууд хэмжээ абаха, энэ талаар түрүү дүр... ...өөр хэрэглэхэ, куузику хадагалха дулаан байра түхеэрхэ табигдана.

...-эй табин жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтаар угтахын ..., совхоз бүхэн ниитынгээ адууһа мал тэжээлээр һайса ... энэ талаар абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлхын түлөө ...аар тэмсэхэ байһаниинь дамжаггүй.

ТАРЯА ХУРЯАЛГАДА—ТҮРҮҮ АРГА

⊠ Комбайнуудаа томо бүлэг болгожо хүдэлгэхэ. ⊠ *Һолоомо суглуулха, зөөхэ, һурилхэ хүдэлмэриие зэргэ хурданаар ябуулха.* ⊠ Намарай паар хэхалха түсэбөө заабол дүүргэхэ.

ТҮРҮҮШЫН 9 МЯНГАН ТОННО ТАРЯАН—ГҮРЭНЭЙ АМБААРТА

Республикымнай колхоз, совхозууд шэнэ ургасынгаа дээжэ — ороохо таряагаа гүрэндэ тушаажа, худалдажа байна. Сентябриин 11-нэй мэдээгээр, гүрэнэй амбаарта 8.999 тонно таряан оруулагдаба. Тиигэжэ түсэб 9 процент дүүргэгдээ.

Эгээн ехэ таряа Бэшүүрэй аймагай ажахынууд оруулба. Эдэнэр гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда 4.947 тонно гэхэ гү, али бүхы республикын тушааһанай хахадһаа ехэнхиие оруулаад байна бшуу. Тиигэжэ тэдэнэр таряа гүрэндэ худалдаха түсэбөө, нэмэлтэ даабаряа 36 процентдэ хүргэбэ.

Хяагтын аймагай ажахынууд 1.541 тонно, Мухар-Шэбэрэй—1.096 тонно, Улаан-Үдын—393 тонно таряа тушаанхай. Мүн Баргажанай, Загарайн, Прибайкалиин, Түнхэнэй аймагуудай ажахынууд гүрэндэ таряа тушаажа эхилээ.

УРГАСА ЯҺАЛА ҺАЙН

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тарялан үрэжэл муутай, элһэлиг юм. Ушар иимэһээ тус ажахын механизаторнууд болон мэргэжэлтэд һүүлэй жэлнүүдтэ ороохо тарянанай, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ талаар горитойхон хүдэлмэри хэһэн байна. Жэшээлхэдэ, нёдондо намар, мүн энэ хабар 2100 гектар тарялан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Тэдэнэй оролдосотой ажалайнь үрэ дүн һайн.

Мүнөө дээрээ гектар бүхэнһөө 13—14 центнер ороохо хуряажа байнабди. Сентябриин арбаадаар 1500 гектар сабшажа унагаагаад, 600 гектарайнь ороохо сохижо абаа. Тиигэбэшье һайн ургасатай тарлагаа хуряажа эхилээгүй байнабди.

Таряа хуряалгын хажуугаар намарай паар хахалха, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Колхозой түрүү механизаторнууд Я. Б. Санданов, С. Б. Мурдонов, Д. Л. Гергенов гэгшэд үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллажа, 800 гектар намарай паар хахалаа. Залуу механизатор Авраам Матуевай хүтэлбэрилдэг комплексно звено оролдосотой һайнаар ажаллажа, 250 гектар таряанда минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа.

Ажалай Улаан Тугай орденто коммунист Николай Жигжитович Саргаев 130 гектарһаа 1500 центнер ороохо сохижо, механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Петр Бадмаевич Янданов 121 гектарһаа 1300 центнер таряа абажа, аха нүхэрөө хүсүүтэй ябана. Мүн залуу комбайнер Сергей Коньков шадамар бэрхээр хүдэлжэ, гурбадахи һуури эзэлһэн байха юм. Тэрэ 100 гектарһаа 1200 центнер ороохо хуряажа абаа.

Эрхим механизаторнуудай эршэтэ ажалай ашаар тус колхоз сентябриин 7-ной мэдээгээр мянгаад центнер ороохо таряа гүрэндэ тушаагаад, 2000 центнер ороохо үрэһэндэ хадагалаа. Таряа хуряалгаяа, намарай паар хахалха хүдэлмэреэ улам эршэтэйгээр ябуулжа байнхайбди.

Е. АНДРЕНОВ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша бухгалтер.
Түнхэн.

ЗОРИЛГОЁО МЭДЭРЭНХЭЙ

Энэ жэлэй эрхэ байдалда Мухар-Шэбэрэй зарим ажахынуудта ороохото ургамалай муу бэшэ ургаса гараа. Аймагай механизаторнууд болон таряашад ойн баярта жэлэйнгээ таряа хуряалгада сентябриин эхеэр жэгдэрэн ороо. Эдэ үдэрнүүдтэ хура бороотой байбашье, Түгнын, Сулхарын үргэн полинууд дээрэ хүсэтэ техникын хүнхинөөн, хүдэлмэришэ зоной эршэ тэ ажал улам шангадана. Хүршэ хонхолынхидой үүсхэл аймагай механизатор, таряашадай дунда үргэнөөр дэмжэгдэжэ, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн жэлдэ оролдожо ургуулһан таряагаа гээлтэдэ оруулангүй, түргэн, һайн шанартайгаар хуряажа абаха, нэн түрүүн гүрэнэй түсэб-захил дүүргэхэ, үлүүлэн бэелүүлхэ, ерэхэ жэлэй ургасада хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хаажа абаха, ниитынгээ һүрэг малда шадаал һаа ехэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн нэгэл уг зорилготойгоор аймагай ажалшад тэмсэжэ байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ орожо захалһан хура, бороо хуряалгада зарим тэды һаад ушаруулна. Гэбэшье сэлмэг үдэрэй час, минута бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула механизатор, таряашан бүхэн оролдоно.

Сентябриин 5-най байдалаар аймагай колхоз, совхозуудта 24.400 гектар сабшагдаад, тэрэнэйнь 30-аад процентнь баалнууд суглуулан сохигдоод байна. Тингэжэ ажахынуудай амбаарта 59 мянган центнер ороохон оруулагдаа. Ургаса хуряалгын хажуутаар, ерэхэ жэлдэ ороохото ургамалай үндэр ургасын үндэһэ һуури табиха асуудалда гол анхарал хандуулагдана. Энэ үдэрэй мэдээгээр аймаг дотор 2.557 гектар намарай паар хахалагдаад байна.

Таряа хуряалгын түрүүшын үдэрһөө «Искра», «Родина», «Коммунизм» колхозуудта хуряалга эмхи гуримтайгаар, урид хараалагдаһан график соогоо ябана.

Бидэ һаяхан «Искра», «Родина», «Коммунизм» колхозуудай полинууд дээгүүр ябажа, хуряалгын ябасаар һонирхобобди. Энэ жэлэйнгээ ургаса түргэн хуряажа, гүрэнтээ тоосохо гэһэн уряатайгаар республика соогоо үүсхэл гаргаһан хонхолынхид ажалайнгаа эршэ улам шангадхана. Эндэхид бүхы тарянанайнгаа хахадһаа ехэнхи хубиие сабшаад, баалнуудые суглуулан сохилгодо комбайнуудаа тааруулан түхеэржэ байнад. Үүсхэлшэд аймаг соогоо эгээн түрүүлэн гүрэнтээ тоосожо захалаа. Һүүлэй байдалаар таряа тушаан абадаг Мухар-Шэбэрэй бэлэдхэлэй пунктда аймагай ажахынуудһаа гансал «Искра» колхоз 450 центнер таряа оруулаад байнхай.

Хонхолынхид эдэ үдэрнүүдтэ хартаабхаяа малтажа захалба. Энэ хүдэлмэридэ дүрбэн комбайн ябана. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 75 центнер хартаабха абтана. Ажахын хоёр бригадада таригдаһан 150 гектар хартаабхаяа ойрын үдэрнүүдтэ малтажа дүүргэхээр хартаабхашад зоригжонхой.

Жэл бүри ороохото ургамалай баян ургаса хуряадаг «Родина» колхоздо 5452 гектар тарянанайнь 2067 гектарынь сабшагдаад, 154 гектарай баал суглуулан сохигдоод, 340 гектар намарай паар хахалагдаад байна. Эндэхид хүршэнэрэйнгөө үүсхэлые зүбшэн хэлсэхэдээ, тэдэнһээ гээгдэхэгүй гэжэ шиидээ. Таряагаа урда мэтэ поточно аргаар, хүдэлмэриин 20 үдэртэ сүм хуряажа дүүргэхэ, гүрэндэ 16000 центнер таряа худалдаха түсэб-захилаа холо үлүүлэн дүүргэхээр зоригжонхой.

— Сагай уларилай хэдышье бэрхэтэй байбашье, ороохото ургамалай муу бэшэ ургаса ургуулагдаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 16—17 центнер, зарим участогуудһаа 19 центнер хүрэтэр ургаса абтана. Комбайнернууд Ф. Н. Петряков, М. Ф. Варфоломеев, Б. П. Кабаев болон бусад халаанайнгаа даабари үдэр бүри хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ,—гэжэ ажахын главна агроном М. Л. Шайдуров хөөрэнэ. —Үдэр бүри шахуу орожо захалһан бороо баалнуудые суглуулан сохилгодо горитой хохидол ушаруулна. Бэрхэшээлһээ тунхарингүй, механизатор бүхэнэй оньһон техникээ бүтээсэтэйгөөр ашаглаха хэрэгтэ эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдана. Механизаторнууд, таряашаднайшье тохёолдоод байһан ушар байдалые дабажа гараха гэһэн мэдэрэлтэйгээр хүдэлнэ гээшэ.

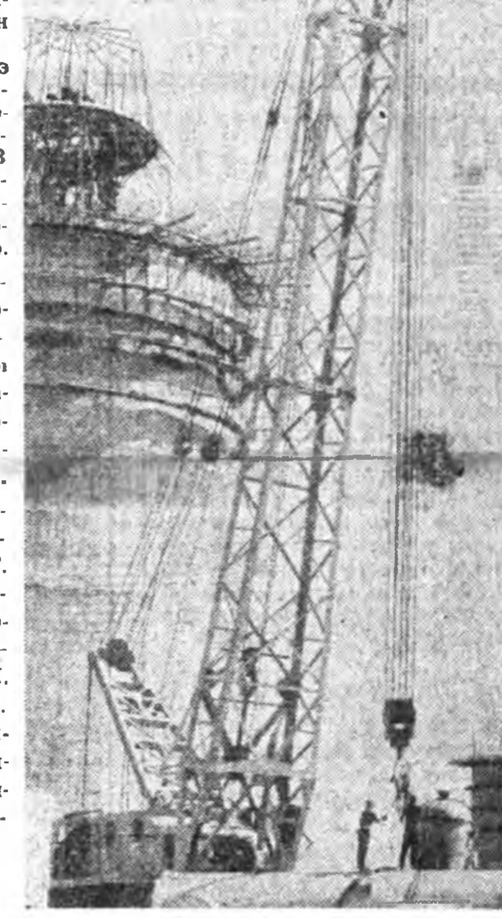
«Коммунизм» колхозой тракторна дүрбэн бригадануудай полинууд дээрэ 25 комбайн, 16 автомашина болон бусад техникэ ажаллана. 5.200 гектарта таригдаһан ороохото ургамалай 3.123 гектар сабшагдажа, 840 гектарай баал суглуулан сохигдоод, 6.090 центнер ороохон ажахын амбаарта оруулагданхай.

Аймагай механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ «Коммунизм» колхозой комбайнернууд Д. А. Ушаков, В. П. Федотов, П. З. Барышников гэгшэд ажалай эрхим жэшээ харуулна. Жэшээнь, Дмитрий Алексеевич Ушаков, Василий Петрович Федотов гэгшэд «СК-3» түхэлэй комбайнаар хуряалгын түрүүшын үдэрһөө тус бүридөө 320 гектар сабшажа, мүрысөөндэ түрүүлнэ. Тиихэдэ Пётр Захарович Барышников 1.300 центнер ороохо таряа суглуулан сохижо, аймаг соогоо эрхимлэжэ ябана.

Аймагай эдэ гурбан колхозуудай полинууд дээгүүр ябажа, хуряалгын эршэтэй танилсахада, хүн бүхэн урдаа табиһан зорилгоёо бодотоор дүүргэхын, ойн баярта жэлдэ ажалай эрхим үрэ дүн туйлажа, гүрэнтээ тоосохын, ерэхэ жэлэй ургасада һайнаар бэлдэхын тулада оролдосотойгоор тэмсэжэ байһаниинь элеэр харагдана.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД ДЭЭРЭ

ОРЕНБУРГСКА ОБЛАСТЬ. Оренбургын газ сэбэрлэдэг завод — түсэбтэ табан жэлэй эршэтэ барилгануудай нэгэн. Энэ жэлдэ заводой түрүүшын ээлжээнэй түхеэрэлгэнүүдые хабсаргалга эхилбэ. 1973 оной хоёрдохи хахадта энэ завод Эхэ орондоо серэ, сэбэрлэгдэһэн газ үгэдэг болохо.

«Востокнефтезаводмонтаж» трестын эрхим бригадада түхеэрэлгэ хабсаргаха ажал даалгагдаа. Энэ бригадые коммунист Николай Трофимович Митраков хүтэлбэрилдэг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: доронь — хабсаргагшадай, Н. Т. Митраковой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд (зүүн гарһаа)— Л. В. Филатов, А. П. Мордовченко, Н. Т. Митраков, Ф. С. Самсонов, В. А. Евстифеев; дээрэнь—52 тонно конденсатор хабсаргалга.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Кубын ажалай министрэй үгэ

...НА. (ТАСС). —Кубын ...ажахые оньһожоруулдай ажахын урдань ... байһан энэ һалба... ...сагай хүгжэлтэ түхэбари болгохын тула ... хүдэлмэри хэгдээ, — ...ажалай министр Хорхе ... Матансас провинцида... ...низаторнуудай баярай ... дээрэ мэдүүлбэ.

...ай засагай оршон манай ... арбан дүрбэн жэлэй турша соо оромнай хүдөө нютагуудтахи хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэдхэхын, бүтээсыень дээшэлүүлхын тула хэдэн арбаад мянган трактор ба хүдөө ажахын бусад машинануудые гадаадаһаа худалдан абаһан байна. Гансахан 1969 ондо 9 мянга шахуу, тайлбарилан хэлэбэл, революциин урда тээ энэ арал дээрэ байһанһаа олон трактор Кубада асарагдаа һэн гэжэ министр тусхайлан тэмдэглэбэ.

Хүдөө ажахын техникэ бүри һайнаар ашаглахын тула, тусхайлан хэлэбэл, хүдөө ажахын машина бүхэнэй бүтээхэ ажалай нормо тогтоохын, хүдэлмэри тодо һонороор эмхидхэхын тула парти, правительствын абаһан хэмжээнүүд тушаа министр тогтон тайлбарилаа.

...орондоо бусаба

...НЬЯН. (ТАСС). Корейн ... партиин ЦК-гай уряалай ...НДР-тэ хани ёһоор айлшан ... КПСС-эй ЦК-... секретарь К. Ф. Катушев ... КПСС-эй делегаци ...орондоо бусаба.

«ХУЯГ-72» ГЭЖЭ ҺУРАЛСАЛАЙ БОЛОХОЁО БАЙҺАН ТУШАА

ПРАГА. (ТАСС). Варшавска договорто хабаатай оронуудай сэрэгүүдэй ба арминуудай штабуудай «Хуяг-72» гэжэ хамтын һуралсалай ЧССР-эй территори дээрэ болохоёо байһантай дашарамдуулан, эндэ пресс-конференци зарлагдаа. Чехословакиин ба гадаадын журналистнар Чехословакиин, Советскэ Союзай, ГДР-эй, Польшын болон Венгриин арминуудай түлөөлэгшэдтэй уулзаба.

Чехословакиин Арадай армиин Главна политическэ управлениин начальник генерал-поручик В. Горачек пресс-конференци дээрэ үгэ хэлээ. Варшавска договорто хабаатай оронуудай нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нэгэдэмэл командованиин түсэбүүдэй ёһоор, сентябриин 12—16-да ЧССР-эй газар дээрэ хамтын һуралсал үнгэрэгдэхэнь. Энээндэ Венгриин Арадай армиин, ГДР-эй Национальна арадай армиин, Польшын сэрэгүүдэй, Совет Армиин ба Чехословакиин Арадай армиин частьнууд хабаадаха юм. Болгариин, Румыниин арминуудай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн бусад аха дүү оронуудай сэрэгэй делегацинууд энэ һуралсалда адаглагшад боложо хабаадаха.

Һуралсалай зорилгонууд тухай хэлэхэ зуураа, В. Горачек иигэжэ онсолон тэмдэглээ: Варшавска договорто хабаатай оронуудай арминуудай дайшалхы шадабариие улам дээшэлүүлхэ, аха дүү оронуудай союзна арминуудай сэрэгшэдэй ба арадуудай интернациональна холбоо барисаае бэхижүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ зорилго түбхын түрүүн табигдана.

Хамтын һуралсал «Варшавска договор — социализмын хуяг» гэһэн уряа доро үнгэрхэ байна.

Тэрэшэлэн СССР-эй, ГДР-эй, Польшын, Венгриин арминуудай политическэ органуудай түлөөлэгшэд журналистнуудай үмэнэ үгэ хэлээ.

ПРАГА. (ТАСС). Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовский, нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник армиин генерал С. М. Штеменко Братиславада ерэбэ.

„ЭНЭДХЭГ-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААН УЛАМ БЭХИЖЭХЭ“

СССР-эй Түбэй телевидени Индиин премьер-министр г-жа Индира Гандитай хөөрэлдөө сентябриин 10-да дамжуулаа. 25 жэлэй турша соо бэеэ даажа хүгжэхэдөө, Индиин туйлаһан амжалтанууд тухай Индира Ганди иигэжэ тэмдэглэбэ: дурсагдаһан үе соо хүдөө ажахын ашаг хоёр дахин нэмээ, ороной индустриин хүсэ шадал гурба дахин ехэ болоо. Инди промышленна бата баазатай болоһон, электронико, атомай хүсые амгалан хэрэгтэ ашаглаха гэхэ мэтын һалбаринуудта горитой амжалтануудые туйлаһан байна.

Элүүрые хамгаалгын хэрэгтэ амжалтануудые туйлаһанай ашаар хүн зоной дундуур наһан хорин хоёр жэлээр нэмээгдээ. Урдань дэлгэрэнги байһан халдабарита үбшэнүүд, жэшээлхэдэ, хумхаа үбшэн үндэһөөрөө үгы хэгдээ. Индиин һургуулинуудта мүнөө 90 миллион үхибүүд һурана, орон дотор 3 миллион шахуу студентнэр бии, — гэжэ Индира Ганди хөөрэбэ.

Эдэ бүтэдэмнай тодорхой дүнгүүд болоно. Гэхэ зуура хүнүүдэй абари зангай хубилһаниинь бүри шухала байна. Гадаадын зонхилолгоһоо гадна, мүн нютагай феодальна гүрэмуудта даруулһан хүнүүд нюргаяа сэхэлээ.

Индиин гаталан ерэһэн замые туйлагдаха ёһотой дээдэ хэм хэмжээнтэй жэшэжэ үзэбэл, ямар ехэ юумэнүүдэй хэгдэхэ ёһотой байһые ойлгохош Мүнөө табадахи табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые тодорхойлжо байнабди. Табан жэлэй эсэс тээшэ булад хайлуулгаяа 9 миллион тоннодо хүргэхэ, ороохо тарянанай ургасые 140 миллион тонно болотор дээшэлүүлхээр найданабди гэжэ Индира Ганди тэмдэглэбэ.

Хото городуудтахи, хүдөө нютагуудтахи үгытэй зондо туһалхые оролдохомнай элитэ.

Инди Советскэ Союз хоёрой хоорондын харилсаа холбооной аласай арга боломжо хэлэхэ зуураа, Индира Ганди иигэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Индиин ба Советскэ Союзай хани барисаан улам бэхижэхэ, оронуудаймнай хоорондын харилсаа холбоон уласхоорондын оршом соо хүгжөөгдэхэ, тэрэшэлэн хоёр ороной алишье талада ашагтай туһатай экономическа холбсон хүгжөөгдэхэ байха. Жэшээлэн хэлэбэл, ссёлой талаар хэн хэнэйнгээ туйлаһан амжалтануудые мүнөө һайн мэдэдэг, сэгнэжэ шададаг болонхойбди. Бүхы һалбаринуудта хабаатай манай харилсаа холбоон саашадаа улам ехээр хүгжэхэ гээд найданабди, — гэжэ Индира Ганди мэдүүлбэ.

Индиин премьер-министр совет хүнүүдтэ эрхим хүсэлэнгүүдые дамжуулаа.

(ТАСС).

КОМСОМОЛОЙ АЖАБАЙДАЛ

СОЁЛОЙ ДОБТОЛГО — ЗАЛУУШУУЛАЙ ХЭРЭГ

Хоёр жэлэй туршада үргэлжэлүүлхээр республика дотор соносхогдоhон соёлой добтолго хадаа комсомолшууд болон залуушуулай тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаха шухала удхатай хэмжээ ябуулга мүн болоно. Түрэл республикынгаа тогтоhоор 50 жэлэй ойе бидэ ганса үйлэдбэри дээрэ hайн амжалта туйлажа угтаха бэшэ, мүн соёл культурагаа улам хүгжөөхэ хэрэгээ нилээд урагшань дабшуулха ёhотой хаюмбибди.

Тиимэл зорилгоор манай Хэжэнгын аймагай олониитэ соёлой добтолго соносхолгодо эдэбхитэйгээр оролсоhон, энэ хэмжээ ябуулгада эхи табигшадай нэгэниинь гээшэбди гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйшьебди. Тиимэл hэн туладань комсомол үетэнэй, бүхы залуушуулай үмэнэ ехэ харюусалгатай даабари табигданхай гээшэ. Аймагай тосхонуудтахи соёлой гуламтануудай хүдэлмэри үндэhөөрнь hайжаруулха, нютаг бүхэнэй шэг шарай болбосон түхэлтэй, эмхи гуримтай байдалтай болгохо талаар хараалагдаhан түсэбшье ехэ. Тэрэ түсэб бэелүүлгэдэ аймагай залуу үетэн хам оролсохо, ехэ хэрэг бүтээлсэхэ гэжэ шиидээшье hэн.

Түбхын түрүүндэ соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэ анхарал табигдаа. Тиихэ ёhотойшье байгдаа. Манай аймагта 15 библиотекэ хүдэлдэг. Тэндэ хүдэлдэг соёлшоднай барандаа шахуу комсомолшууд болон залуу хүнүүд. Тэдэнэй дунда хүдэлмэридөө шуналтай, шадамар бэрхэ, оролдосо ехэтэй хүнүүд олон. Энэ талаар Загаhатын хүдөөгэй библиотекые даагша Зина Ю Хай гэгшын ажал хүдэлмэри магтаалда хүртэдэг. Зина библиотекарь, совхозойнгоо ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн юм. Библиотекэ дотор хамаг юумэниинь эмхи гуримтай байдаг, өөрөө библиотекын ном уншадаг хүнүүдтэй ехэ холбоотой, тосхонhоо холуур ажаhуудаг ажалшадта ходо айлшалжа, уңшаhан номынь hэлгэжэ ябадаг. Библиотекарьнууд малшадай хүдэлдэг газараар, стан дээгүүр ябахадаа, тэндэ хүдэлэгшэдтэй алибаа асуудалнуудаар хөөрэлдөө эмхидхэжэ, элидхэл хэжэ, тэдэнэй анхарал татана.

Аймагтахи ухибүүдэй хүгжэмэй hургуулиин багшанар Елена Железняк, Эржепа Шагаева гэгшэд аймагай түбэй соёлой байшангай дэргэдэхи уран hайханай самодеятельностиин коллективэй хүдэлмэридэ шударгыгаар хабаадалсадаг. Тэрэ коллективтэй аяншалгада ябахадаа, мэдээжэ композиторнууд, хүгжэмшэд болон дуушадай ажал ябуулга тухай хүнүүдтэ хөөрэжэ үгэдэг байха юм.

Аймагай түбэй соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй хүтэлбэрилдэг уран hайханай самодеятельностиин коллектив ажал хэрэгээрээ аймаг соогоо суурхадаг, республика дотороо яhала мэдээжэ болонхой. Тэдэнэй зохёоhон «Наадан дээрээ» гэжэ хүгжэмтэ-уран hайханай найруулга олониитээр ехэ hайшаагданхай. Энэ коллективэй гэшүүдэй диилэнхи олониинь комсомолшууд ба залуу наhанай оюун бэлигтэн байhан туладаа хоёр жэлэй соёлой добтолгодо хабаадалсаха зорилгоор ВЛКСМ-эй райкомой хараалhан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хам оролсоно гэжэ тэмдэглэхэ уялгатайбди.

Худанай совхозой дэргэдэ эмхидхэгдэhэн «Худанай долгинууд» гэжэ агитбригадын гэшүүд ниитынгээ хүдэлмэридэ тон шуналтайгаар, бодолтойгоор хандадаг. Тэдэнэй ажалшадай дунда ябуулhан ойлгуулалмжын хүдэлмэри гүнзэгы удхатай, концертынь программа уран найруулгатай, сэдьхэл хүдэлгэмэ байдаг. Тус агитбригадын хүдэлмэридэ Дунда-Худанай дунда hургуулиин залуу багшанар Вильяна Ганжурова, Валентин Ширабон, Жалсан Батомункуев болон бусад угаа эдэбхитэйгээр хабаададаг. Энэ агитбригада малшадта, үбhэшэдтэ, мүноо тарялан дээрэ ажаллажа байгшадта ходо ошожо, ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулдаг, наада зугаа эмхидхэдэг, концерт харуулдаг заншалтай болонхой.

Тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо гээшэ соёлой добтолгын үедэ бэелүүлэгдэхэ гол шухала хүдэлмэри болоно. Аймагай түб hуурин болохо Хэжэнгэ тосхоной түхэл шарай шэнэдхэн хубилгаха талаар үүсхэл гаргагдаа бэлэй. Энэ хэмжээ ябуулгада Хэжэнгэ тосхоной комсомолшууд болон залуу үетэн эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тиихэ уялгатайшьебди. Хэжэнгэсэ болбосон түхэлтэй болгохомнай, энэ ехэ хүдэлмэри олониитын хүсөөр бүтээгдэхэ юм, манай үүсхэл дэмжэжэ, тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар үргэн ехэ добтолго хэе гэжэ республикынгаа бүхы ажалшадта хандаа hэмнайбди.

Имэ харюусалгатай хэрэг бэе дээрээ даажа абанхай, үгээ үгэнхэй hэн туладаа гараа дэлгээд, hанаа амар hуултай бэшэ. Энэ хэрэгтэ бага ехэгүй хабаадахал ёhотой бологдоно. Имэ хүдэлмэридэ ганса хүдэлжэ ябадаг комсомолшууд ба залуушуул хабаадалсана бэшэ, мүн hургуулиин hурагшад өөhэдынгөө хүбитые оруулалсана. Жэшээнь, Дээдэ-Хэжэнгын дунда hургуулиин hурагшадай хэжэ байhан ажал хүдэлмэриие hайшаан магтамаар. Тус hургуулиин hурагшад hургуулиингаа байшангуудые тойруулжа олон модо hуулгаа. Дунда-Худанай дунда hургуулиин комсомолшууд болон пионернүүд тосхонойнгоо үйлсэнүүдые ногооруулха хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Тэдэнэр нилээд олон модо hуулгаа. Дунда-Худанай дунда hургуулиин комсомолшууд болон пионернүүд тосхонойнгоо үйлсэнүүдые ногооруулха хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Тэдэнэр нилээд олон модо hуулгаад, тэдэнээ өөhэдөө харууhалжа байдаг. Аймагай түбэй комсомолой организацинууд бүхы комсомолшууд болон залуушуулые элсүүлэн эмхидхэжэ, стадион бариха хүдэлмэри эхилээ. Эдэнэр нэгэнтэ бэшэ субботник соносхожо, стадионой талмайе сэбэрлэhэн, палисаднигуудыень сагаадаhан байха.

Тосхоной үйлсэнүүдые сэбэрлэхэ, модо тариха, палисадник бариха, сагаадаха, эмхи зургаануудай гадаагуурхиие, мүн дотор талые гуримшуулха субботнигууд комсомолой организаци бүхэн эмхидхээ. Энэ олониитын хүдэлмэридэ райпогой, «Сельхозтехникын» отделениин комсомолой организацинууд (секретарьнарынь Ирина Морозова, Владимир Бадмаев) үүсхэлтэйгээр хабаадалсаа.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн ехэ hайндэр бүри дүтэлшэбэ. hүүлээрнь хахад жэл болоод байхада түрэл Буряад автономито республикынгаа тогтоhоор 50 жэлэй ойе hайндэрлэхээ байнабди. Имэ ехэ түүхэтэ hайндэрнүүдые ажалай ехэ амжалтаар угтахатаяа хамта, хүдөө тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо, соёл культураяа улам хүгжөөхэ уялгатайбди. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ арга боломжошье, хүсэ шадалшье дүүрэн бии гээшэ. Гансал эндэ эзэн ёhоной эмхидхэл, олониитын эдэбхи ехэтэ үүсхэл хэрэгтэй. Энэ эмхидхэлэй манлайда комсомолшууд алхалха уялгатай. Тиимэhээ энэ ехэ хүдэлмэридэ ушарhан дутуу дундануудаа түргэс элирхэйлжэ, алдуу эндүүнүүдээ ябууд заhажа, түүхэтэ hайндэрнүүд болотор үлөөшэ сагта хэхэ, бүтээхэ юумэнүүдээ үшөө дахин тодорхойлжо, шэнэ хэмжээ ябуулгануудые зохёогоод, соёлой добтолгые бүри эршэдхэхэ, далайса ехэтэй болгохо зорилго урдаа табинабди.

М. ОШИРОВА,
ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райкомой секретарь.

ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

«Хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндэ» гэhэн гаршаг доро манай газетын штатнабэшэ корреспондент Н. Федотов А. Белоусова хоёрой «Нүхэр мастер» гэhэн корреспонденци манай газетэдэ гараа hан. Тэрээн соонь авиационно заводой мастер А. Я. Краснянскиин хүдэлмэриин зарим дүй дүршэл тухайнь хэлэгдээ hэн. Тус заводой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, тэрэ тоодо мастернуудай суртал бодолой хүдэлмэридэ хабаададаг тухай нүхэр Федотов корреспонденци соогоо хөөрэнэ.

Авиазаводой коммунистнууд, комсомолшууд, инженернүүд болон технигүүд Череповецкэ металлургическа заводой хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үзэл бодолой, политическэ талаарнь коллективые хүмүүжүүлгэдэ хабаадаха тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые ехэ анхаралтайгаар шудалhан байна. Манай заводой цехүүд болон таhагуудта суглаа зүблөөнүүд үнгэргэгдэhэн юм. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай инструментальна цех соо горитой хөөрэлдөөн болоо hэн. hүүлэй үедэ цехэй ахалагша мастер М. В. Яковлев, мастернууд Ц. В. Файфер, Т. Ф. Пяткова болон бусадай хүтэлбэрилдэг коллективүүд ажалдаа амжалта туйлажа амжанхай. Ушар юуб гэхэдэ, эдэ мастернууд хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин түсэб табижа, тэрэнээ дүүргэхын түлөө оролдодог байна ха юм. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэжэ шадаhанайнь ашаар ажалай журам hайжаржа, ажалай бүтээсэ элитээр дээшэлээ. Социалис уялгануудые дүүргэлтэ эндэ hайнаар шалгагдадаг болоhон байна.

Заводой мастернууд жэл бүри суглаа үнгэргэдэг болонхой. Тэдэнэр хэhэн ажалайнгаа дүнгүүдые гаргажа, инженернүүд, техник-мастернуудай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай хөөрэлдэдэг. Байгша оной июнь hарада инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, тэрэ тоодо мастернуудай научно-практическа конференци болоо hэн. Мастер бүхэнэй ажал ябуулга тухай зүбшэл заабари тус конференци дээрэ үгтэhэн юм. Гэхэтэй хамта, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй, ажалай сагые зүбөөр хэрэглэhэнэй ашаар продукци ехээр үйлэдбэрилхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдаhан байна.

Заводой директор С. Н. Исаев конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, коллективэй гэшүүдые хүмүүжүүлгэдэ анхаралтайгаар хандадаг, өөрөө ажалша, журам hайнтай мастер ажалдаа ехэ амжалта туйлажа болохо гээд тэмдэглэhэн байна. Мастер Г. Н. Округинай ажал хүдэлмэри жэшээ болгожон дурдагдаhан юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив социалис уялгануудые hара бүри, саг соогоо абадаг. Тэрэ социалис уялгануудаа зохидхоноор гүйсэн шэмэглэhэнэй удаа бүгэдын анхарха газарта үлгэдэг. Хүдэлмэришэн бүхэнэй социалис уялгын дүүргэлтые мастер өөрөө хинажа байдаг. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд олондо соносхогдодог гуримтай. Мастер Г. П. Округинай хүтэлбэрилдэг коллектив коммунис ажалай, Совет засагай тогтоhоор 50 жэлэй нэрэмжэтэ коллектив гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Тиихэдэ мастер Б. Н. Чистяковой хүтэлбэрилдэг коллектив ухаалан зохёолгоор 1972 оной 5 hарынгаа түсэб 150 процент дүүргээ hэн. Гүрэнэй түсэб, абаhан социалис уялгануудаа дүүргэдэггүй хүн коллектив соонь байдаггүй. Юуб гэхэдэ, нэгэнэйнгээ түсэбөө дүүргээгүй hаань, коллектив бүлтэ оролсодог байна бшуу. Мастерай хүдэлмэришэдтээ эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг дээрэhээ имэ эбтэй этэй коллектив хүмүүжүүлэгдээ. Заводой механическа цех соо мастер В. Н. Матхановай бүлэг эрхим ажалаараа суурхадаг.

Заводой дирекци болон партком залуу хүнүүдые үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшөөр дэбжүүлнэ. Жэшээлхэдэ, залуу инженер П. Н. Ковалёв агрегатна цехтэ эльгээгдэжэ, мастераар томилогдоо hэн. Пётр бэрхэ эмхидхэгшэ, шадамар хүтэлбэрилэгшэ байhанаа харуулаа. Ажалай журам эбдэхэ ябадалтай хайра гамгүйгөөр тэмсэжэ, түсэбэй дүүргэлтые хуули болгожо шадаhан байна. Тиигэжэ ажалда амжалта туйлагдадаг ха юм. Мастер П. Н. Ковалев ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг: тэрэ цехкомой, ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн, пропагандист хүн.

Үйлэдбэриин коллективүүд соо инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүргые дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала хэрэг гээшэ. Ушар тиимэhээ манай үйлэдбэри дээрэ журам hайнтай хүнүүд ажаллана. Зүгөөр архидалга ба алкоголизмтай тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой ёhоор хүтэлбэрилхы тушаалтай, архи уудаг мастернуудай журам хаража үзэгдэhэн, зохихо хэмжээншье абтаhан байха.

Үйлэдбэриин командирнууд — мастернууд мүн. Тэдэнэй үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала. Ажалаймнай амжалтанууд мастернуудай ажалтай сэхэ холбоотой. Тиимэhээ мастернууд, технологууд болон инженернүүдэй оролдолгоhоо, эдэбхи үүсхэлhээ юhэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэлтэ нилээд дулдыдаха байна. Заводой партком тэрээниие харадаа абажа, мастернуудай болон технологуудай ажал хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулна ха юм.

Н. ФЕДОТОВ.
Улаан-Үдын авиазаводой олон хэhэгээр гарадаг газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Электро-заhабарилгын заводой гальваническа цехэй хүдэлмэришэн, РСФСР-эй Социалис ажалай отличник Геннадий Михайлович Драшников СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан уялгаяа болзорhоонь урид дүүргэхын тула аhан шадалаараа оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Г. М. Драшников.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЙМАГТАА АЛДАРШ…

Ахын аймагай колхозуудта hүүлэй үедэ хонин hүрэг нилээд олошоржо байна. Тиигэхэдэ ажал хүдэлмэридөө hайн дүнгүүдые туйладаг хонишодой тоо баhал нэмэжэ байдаг болонхой. Аймагай эрхим хонишодой тоодо Нима Цыденжапович Осохеев оролсохо ёhоороол оролсоно.

Нүхэр Осохеев эндэхи «Коммунизм» колхозой мал ажалда хамтадаа 26 жэл соо хүдэлнэ. hүүлэй 15 жэлэй туршада хонидые харууhалжа ябана. Энэ нүхэр гэр бүлөөрөө эхэ хонидой нэгэ отара даажа абанхай. Ниитын мал ажалда үни удаан саг соо хүдэлhэн Нима Цыденжапович дүй дүршэлөөр баян болоожо, ажалаа hайнаар эмхидхэдэг байна. Илангаяа зунай дулаан сагта хони, хурьгадайнгаа бэлшээрние зүбөөр эмхидхэжэ, тэдэнээ hайнаар таргалуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

Нима Цыденжаповичай хүтэлбэрилдэг отарын хонишод энэ жэлдэ даажа абаhан 100 толгой эхэ хонин бүриhөө 99 хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлээ. Иигэжэ энэ нүхэр аймагай хонишодой дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэhэн байха юм. Мүн тиихэдэ ноохо хайшалха, худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Имэ hайн дүнгүүдые туйлаhан хон… аймаг соо үгы байгаа…

Даабарита ажалда… hайнаар хандажа, … хим үрэ дүн туйла… низм» колхозой хони… Цыденжапович Осохее… Ахын райкомой, аймагай… гүйсэдхэхэ комитедэ… реэр «Аймагай 1972 … он» гэhэн хүндэтэ нэрэ… хан олгогдобо. Тиихэдэ… шондо партиин рай… ведэй гүйсэдкомой … грамота барюулагдаhан, … нэрэ аймагай Хүндэл… та бэшэгдэhэн байха …

Аймагай чемпион … хэр Осохеев энэ … hайнаар хүдэлжэ гара… хүсэ шадалаар hайн…

— 1972 ондо мүү… дэлэгдөө гэжэ хэлэм… жэлгын үедэ үшөө hа… лажа, чемпионой нэрэ… хагүйн тула оролдо… аймагтаа алдаршаhан… хөөрэнэ.

П. ЖУ…

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хони… Цыденжапович Осохее…

Автор…

hҮҮЛШЫН hУРИНУУД

Загарайн элитэ хонишон Ханда Бадмаевна Цырендоржиевагай буусада Г. Д. Дондуковой даадаг үбhэшэдэй звено байрланхай, энэ зундаа хүдэлөө. Энэ буусань Эзэрэ гэжэ нютагта юм.

Элхиин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой сабшалангай, тарялангай ехэ газар эндэ бии юм байна. Эзэрэ багахан горхон Хориин наанахи хадануудhаа эхитэй. Хабартаа хадын саhанай хайлахада Эзэрэ hабаhаа халижа байгаад харьялдаг, тиигээд хожом тээшээ болоходоо шэргэшэдэг байна. Мүнөө эндэ хуурай. Энэ голдо hуурижаhан хонишон гүнзэгы худагhаа хонидоо уhалдаг юм. Эзэрэ нютагай сабшалан мүн лэ энэ горхонhоо ундалдаг байна.

Энэ багай сабшалангай эзэн Галсан Дармаевич Дондуков звеное даагаад, ургуулhан үбhэ ногоогоо хуряажа дүүргүүтэй байна. Зундаа яhала олон зон хүдэлөө. Теэд hургуулиин ухибүүдэй ошоходо, ургаса хуряалгын эхилхэдэ, эндэ үсөөн зон үлөө. Тиин шефүүд — автомобиль заhабарилгын Элхиин заводой хүдэлмэрилэгшэд болон бусад эмхи зургаанай ажалшад хүршэ колхоздоо туhалалсана.

Сентябриин эхеэр Элхиин сельсоведэй газар дээрэ байдаг эмхи зургаануудай: клубай, библиотекын, больницын болон бусадай хүдэлмэрилэгшэд энэ бригадада туhалалсахаяа ерэбэд.

Звеногой байраhаа хоёр-гурбан модоной газарта Хуурай Хүл гэжэ бууса. Эндэ бухал табилган, hүри сомолгон болоожо байба. Хонишоной хорёо соо, тээ саана баhа ондоо хорёо соо hүринүүд жэрылдэнэ. Тармаха, hүрилхэ үбhэн үшөө ехэ. ДТ-54 трактораар шарга шэрээд, заводой хэдэн хүнүүд бухалнуудые суглуулан сомонод. Нүгөөдүүлынь — Г. Д. Дондуков колхозой хүдэлмэришэн В. В. Клочихин хоёр бухал шэрүүлээд, hүри хаяна.

Харахада, Хуурай Хүл гэжэ буусань балайшье ехэ газар бэшэ. Теэд ургасань hайн, бухалнуудшье, hүринүүдшье олоороо жэрылдэнэ.

Сельсоведэй түрүүлэгшэ Роза Эрдынеевна Базарова түрүүтэй эндэ ерээшэд бухал табижа сүлөөгүйнүүд.

— Имэ үндэрөөр аад, үдхөөр ургаhан ногоо сабшахада, ехэ хүндэ, хажуурай абахаар бэшэ шахуу байгаа. Энээхэн тохойе арай гэжэ сабшаа hэмди, — гээд мүнөө зундаа эндэ үбhэндэ ябалсаhан басагадай нэгэн хөөрэнэ.

— Энэ бууса шадар, горхоной тохойhоо гектарай хэды шэнээн үбhэн абтаа гээшэб? — гээд үбhэшэдэй звеное даагша Г. Д. Дондуковhоо асуубабди.

— Эзэрын голой сабшалан уhалагдадаг юм, — гэжэ звеное даагша хөөрэбэ. — Энэ буусаhаа тээ дээшээ Улааганта гэжэ газар бии.. Тэндэhээ гектарай 20 центнер үбhэн абтаа. Харин энээхэн Хуурай Хүл гэжэ га… тарай 30 центнер ү…

Жан Аяндуев Г. Д. … хоёр эндэхи сабшала… юм. Хабартаа уhалди… лууень түүжэ сэбэр… Уhалхаhаа гадна, … минеральна үтэгжүүл… ачна селитрэ оруул… харууhа, оролдолгын… үбhэ ногооной баян у… бэр hайханаар абта… энэ байна. 1966 оно… гаа уhалжа эхилээ. … хэшье сабшалан дээр… хэрэглэлсэдэг юм ха… hаа, бултыень сабш… гаргажа үрдигдөөгүй… рендоржиевагай буус… да эдеэшэжэ, хара … болоhон шэбхэ хэбтэ…

Энэ буусада сабшал… ень бултыень хур… тэрэ үдэр туhалалса… шэд бусаба. Звеногой… орой болотор үбhөө … жэ үлөө hэн.

Нүхэр Дондуковой … центнер үбhэ бэлэд… аад, августын 30-на… 1.400 центнерыен… байба. Эндэhээ холо … дог Хүндэлэн гэжэ … жо, үбhэ хуряаха … дүүргэхээр шиидэн… ногойхид хүдэлжэ бай…

Д. ЖУГ…
ман…

Загарай.

Репорт…

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДААР

СССР·50

КАЗАХСТАН

ЭХЭ ОРОНДОО — ЭРХИМ ТАРЯА

КУСТАНАЙ. (ТАСС). Кустанайска областиин «Колос» гэжэ совхозой механизатор, коммунист Владимир Семёнович Викторовэй комбайнда арбан нэгэдэхи одон зурагдаа — энэнь хуряалгын эхилhэнhээ хойшо 11 мянган центнер сохигдожо тушаагдаа гэhэн удхатай. Түрүү механизатор 715 гектарай таряае хадажа сохиhон байна.

Владимир Викторов арба нэгэдэхи жэлээ комбайн жолоодожо ябана. Хүдэлмэрилжэ эхилхэhээ урид комбайндаа техническэ заhабари хэхэhээ гадна, мүн хуряалгын үедэхи сүлөөтэй минута бүхэнөө хэрэглэн, машинаяа шалгажа байдаг юм. Түрүү комбайнер өөрынгөө машинаар арбан таба мянган центнер тарая сохижо тушааха гэжэ шиидэнхэй.

УКРАИНА

АВТОМАДУУДАЙ ХИНАЛТА ДОРО

ДНЕПРОПЕТРОВСК. (ТАСС). «Запорожсталь» заводой шанаржуулгын фабрикадахи агломерациин хүсэтэ зургаан машинада автомадай туhаламжаар хиналта хэгдэдэг болоо. Эдэ приборнууд түмэрэй рудагай, агломерадта хабаатай бусад зүйлнүүдэй шииг нойтоной хэм хэмжээе хинан сахижа байдаг. Имэ приборнуудые хэрэглэхэдэ, шэрэм шудхалгын хэмжээн 2—3 процентээр нэмэнэ.

Хара металлургида автомат хэрэглэлгые шэнжэлдэг Днепропетровско институдай мэргэжэлтэдэй бүтээhэн имэ «контролёрнууд» металлургическа үшөө хоёр заводой — Ильичэй нэрэмжэтэ Адановска, Дзержинскиин нэрэмжэтэ Днепропетровскдо заводуудай агломерациин фабрикануудта хэрэглэгдэнэ.

БЕЛОРУССИ

ШЭЛЭМЭЛ ХАРТААБХА ГҮРЭНДӨӨ ТУШААНА

ГОМЕЛЬ. (ТАСС). Гомельскэ областиин ажахынуудта хартаабха хуряалга түлэг ябажа байна. Поли дээрэ комбайнууд, малтадаг машинанууд гаргагданхай, сортолон илгадаг пунктнууд хүдэлжэ эхилээ. Механизаторнууд хартаабхын эшэ хаа хаанагүй сабшана. Энэнь хартаабха малталга нилээд хүнгэдхэнэ. Эндэхи ажахынууд шэлэмэл хартаабха гүрэндөө худалдана.

Москва шадархи нютагуудhаа автомашинануудтаа ерэhэн жолоошод ехэ туhа хүргэжэ байнхай. Энэ областиин ажахынууд Москвагай ба холын хойто нютагуудай ажалшадта зуу мянга гаран центнер хартаабха тэжэжэ ябуулба.

Молдави ба Ростовско областиин эльгээhэн автомашинанууд Белоруссиин хартаабхашадта туhалхаяа hанаар ерэхэнь.

РСФСР

НЕФТИИН УРАСХААЛ УЛАМ ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

ТЮМЕНЬ. (ТАСС). Усть-Балык — Курган — Альметьевскэ гэжэ нефтепроводой хойто участогта 200 километр соргонууд гагнагдан холбогдоо. 1.800 үлүүтэн километр дэлхэй дээрэхи эгээн ута, түлишэ урадхуулха [illegible]гын барилга улам түргэдэжэ байнхай. hүүлэй hарын турша соо эндэхи хүдэлмэриин бүтээсэ нэгэ хахад дахин нэмэбэ. Нефть урадхуулха магистралиин 400 шахуу километрые хүйтэн болотор бэлэн болгожо тушааха гэжэ барилгашад шиидэнхэй.

ЗАГАhА АГНАДАГ КОЛХОЗУУДАЙ АМЖАЛТА

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС). Примориин, Хабаровска хизаарай, Сахалинай областиин загаhа агнадаг колхозууд 9 hарынгаа түсэб дүүргэбэ. 4 миллион шахуу центнер загаhа барижа, тушаагаад байна.

Ойн баярай мүрысөөндэ ороhон алас-дурнынхидан дундаhаа загаhа агнан тамардаг 13 онгосын — морозильна ехэ траулернуудай экипажнууд жэлэйнгээ даабари дүүргээ. Примориин «Новый мир» колхозой «Коммунист Украины» гэжэ судна, Камчаткын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой «Сероглазка» гэдэг судна тэдэнэй дунда бии.

КИРГИЗИ

ОНЬhОЖОРУУЛГЫН АШААР

КЫЗЫЛ-КИЯ (ТАСС). Кызыл-Киядахи нүүрhэ илгаха шэнэ тухеэрэлгые гүрэнэй комисси тушаан абаба. Энэнь сүүдхэ соо гурба мянга гаран тонно түлишэ забойнуудhоо малтан гаргаха, илган шанаржуулха хүсэтэй.

Эндэхи шахтёрнууд нүүрhэ малталгые ургэлжэ дээрэнь оньhожоруулhанай үндэhөөр, элдэб тухеэрэлгэнүүдэй ашаглагдаха болзорые хоёр дахин hунааба. Тиигэhэнэй ашаар сүүдхэ соо забой бүхэнhөө дундаа зэргээр 500 тонно хүрэтэр нүүрhэ гаргаха аргатай болоо. Түлишын шанар hайжарhан, өөрынь үнэ хямдарhан байна.

Жэлэй эхинhээ хойшо даабариhаа гадуур 35 мянган тонно нүүрhэ малтажа, хэрэглэгшэдтэнь эльгээбэ.

ТУРКМЕНИ

ХЛОПОГОЙ ТАРИЛГА ШЭНЖЭЛХЭ ШЭНЭ ИНСТИТУТ

АШХАБАД. (ТАСС). Республикын Хүдөө ажахын министерствын нарин утаhата хлопогой селекциин ба үрэhэ шэнжэлхэ научно-техническа институт Туркмениин ССР-эй Иолотань хотодо нээгдээ. Энэнь селекциин ба үрэhэ тарилгын hайн онол аргануудые зохёохо, нарин утаhата хлопогой эрхим шэнэ сортнуудые, гибридүүдые бии болгохо зорилготой.

ТАДЖИКИСТАН

ХАДЫН СААДУУДАЙ УРГАСА

ДУШАНБЕ. (ТАСС). Таджикистанай садоводууд үрэ жэмэсүүдые хаа хаанагүй бэлэдхэжэ эхилбэ. Гиссарска, Вахска ба бусад шэлэнүүдэй талмай ба хаягаар яблока, алыч, сливэ, груша хуряажа байна. Тэдэнээ магазинуудта тушаана. Заримыень тусхай цехүүд соо буйлуулан, сок болгоно.

Азербайджанай виноград ургуулагшад энэ жэлдэ 360 … тонно үрэ жэмэс суглуулха уялга абанхай. Энэнь түсэбөө… лагдаhанhаа 60 мянган тонноор үлүү болоно. Сагай улари… муу байгаашье hаа, виноградай hайн ургаса абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленкоранска совхоздо Лейла Гасанова … Асадуллаева хоёр виноград суглуулна.

ТАСС-ай фотохр…

УНШАГШЫН ҺАНАМЖА

«ЖААХАН ХОНИШОН»

Уран зохёол шэнжэлдэг эрдэмтэд үхибүүдтэ зорюулагдаһан номуудта ямар эрилтэнүүл табигдаха ёhотойб гэжэ олон хүдэлмэринүүд соогоо бэшэн зааб даа. Түхэл маяг, удхадань табигдадаг эрилтэнүүд манай общественна эдир үетэнине хүмүүжүүлгын коммунис ёhо заншалhаа үндэһэлхэ зэргэтэй ха юм.

Эдэ эрилтэнүүдэй нэгэн юуб гэхэдэ, хүүгэдэй зохёол гээшэ һонирхолтой, түхэл маягаараа орёо бэшэхэн байха ёhотой. Ц-Б. Бадмаевай ном, багахан дутуу дунданнуудыень тоолоходо абаагүй hаа, энэ талаар [...]анхай гэхэдэ, алдуу боло[...].

«Жаахан хонишон» 4 хубиhаа бүридэнэ. Эдэ бүлэгүүдынь зохидоор хубаагданхай. Түрүүшын бүлэг («Үхибүүдэй шүлэгүүд») удхаараа, тэрэшье олон янзын байна. «Шэнэ жэл» гэжэ шүлэгтэ юрэнхыдөөл тусхай оролто хэбэртэй. Амаршалhан, hайхан хүсэhэн шүлэг. Уран hайханайнь талаhаа харабал, яhала болохотой. «Бурзан сагаан малтай баатар дорюун шэнэ жэл» ерэбэ гэжэ уншагшадтаа [...]тойгоор, энхэргэн илдамаар, шэнэ жэлээр үхибүүдтэ [...] баяр баясхалан, зол жаргал тухай шүлэглэнэ.

[...]рынгөө

шухала хэрэгүүдээр

Орон соогуурнай алхалнал...

«Жабар үбгэн», «Жабхаланта эдир үхибүүдтэ», «Жаргал [...]», «Һахал соогоо удхалhан hайхан үльгэр эхилээ», «Улаан хасартай үхибүүдтэ нэгэ наhа нэмээ» гэжэ бэшээдэ, үхибүүдэй сэдьхэл, [...] бодолойнь онсо шэнжые [...] мэдэхэ байhанаа уран зохёолшо харуулна.

хойшо ажалда дуршэhэн бага үетэн бүхы наhан соогоо хүдэлмэриин хүсэтэ ольhо мэдэрэн ябадаг, ажалша хүдэлмэришэншье хүн болодог гээшэл. Иимэ удхатай ори ганса шүлэгэй байhыень халагламаар.

Энээнhээ саашань хэдэн шүлэгүүд шог ёгто удхатайгаар бэшэгдэнхэй. «Болгоомжотой Түгдэм», «Шаглай», «Хэлээ гаргадаг хүбүүн» гэhэн шүлэгүүд соо эдэбхигүй, залхуу, hайрхуу, тоомгүй, hайзгай зан шогтойхоноор наадалагданхай. Иимэ шүлэгүүд совет үхибүүдэй уран зохёолдо ехэ дэлгэрэнгы байха. Эдээнэй хэрэгтэйшье, удха шанартайшье байhаниинь мэдээжэ. Тиимэhээ олон табые шашаhанай хэрэггүй хаш.

«Ярилдаан», «Тэмээн», «Хайнаг», «Хэр мэхэтэйб бартахи?» гэhэн шүлэгүүд удхаараа баhал ондоо. Эдэ шүлэгүүдэй удханьшье, түхэл маягыньшье орёо бэшэ. Юрэнхыдөөл үхибүүдэй мэдэсэ, ойлгосые үргэдхэхэ хэрэгтэ нүлөө үзүүлхэ зорилготой. Жэшээлхэдэ, «Ярилдаан» гэжэ шүлэг соо тугал мөөрэдэг, унаган инсагаалдаг, «Тэмээн» соогоо тэрэнэй хоёр бүхэнгые эмээлтэй жэшэн харуулаад, хайнаг үнеэнэй онсо шэнжэнүүдые тоб байсахана «Хайнаг» гэжэ шүлэг соогоо гаргана. «Хэр мэхэтэйб бартахи?» гэhэн шүлэг соо баабгайн яажа эшээгээ бэлдэдэгые, тэрэниень ангуушадай яажа олододогые харуулна. Энэнь hүбэлгэн, юумэн бүхэнние мэдэхые оролдодог үхибүүдтэ hонирхолтой байха бэзэ.

Номой хоёрдохи хуби соо оройдоол хоёр шүлэг оронхой. Тиигэбэшье эдэ шүлэгүүд мүнөө үеын эрхэ байдалда ехэ таараhан, үхибүүдэй hонирхол татаха темэдэ бэшэгдэнхэй. Тиигэхэ зуураа хүмүүжүүлхы

[...] үхибүүдтэ зорюулагдаhан «Жаахан хонишон» гэжэ поэт [Цы]рен-Базар Бадмаевай номы [...] hаяхан Буряадай номой [...] гаргаба.

Үхибүүдэй номуудые бэшэдэг уран зохёолшодые тоолобол, [ма]найі арбан хурган хүрэхэгүй. Жэшээлхэдэ, А. [Ал]рбуров, Д. Улзытуев, [А.] Жамбалон, В. Митыпов... [...] соогоо Ц-Б. Бадмаев [...] эдэбхитэйнь хаш даа. Энэ [...] шүлэглэмэлшье зохёол[...] бэшэжэ, хүүгэдые баясгадаг ха юм.

Үхибүүдэй уран зохёолой [...] шанарай ехэ байhаниинь [...] мэдээжэ. Үхибүүд [...] «ажабайдалай сэсэгүүд» [...] мүн манай ерээдүймнай [...] юм.

Зүгөөр хоёрдохи бүлэг удхаараа, газаа талаараа түрүүшынхидэ дүтэ байгаашье hаа, нүгөө талаараа ондоо. Шүлэгэй нэрэ бүхы номой гаршагынь болоhо үгэhэн байна. Зарим ушарта шүлэг соо бүхы номой гол темэ, удхань тобойсо гарадаг. Теэд энэ ушарта тиимэ бэшэ. Юуб гэхэдэ, бүхы согсолбори хэдэн ондоо темэ, найруулгын янза бүриин hудаhануудые дотороо ябажа ябана бшуу. Тиимэ тулань энэ шүлэг бэшэн соohoo илгаржа, тусхай hуури эзэлээд байна. Тагар хүбүүнэй үбэлэйнгөө амаралтын үедэ хони адуулжа ябаhан тухай эндэ зураглаад, энэ ажал хүдэлмэринь тэрэнэй ухаан бодол, зүрхэ сэдьхэлыень дүүрэн эзэлээ гэжэ ойлгомоор. Иимэ багаhаа ехэ удха шанартай байhыень хэншье арсахагүй бэзэ гэжэ hананабди. Эндэ эб найрамдал, хани барисаан, элдэб оронуудай үхибүүдэй хоорондохи нүхэсэл гэхэ мэтэ уран хурсаар найруулагданхай.

«Нгуен Тоай», «Үглөөгүүр газетэ харан гэhээм» гэжэ шүлэгүүд шэлжэнгүйгөөр, ажабайдалда болоhо байhан баримтануудые тоб байса харуулна.

Оройдоо үзөө хараагүйшье
hаа,
Ошото дайнда сагаатаараа
Амиял үгэhэн хүбүүхэнинс
Аргагүй шаналаабди
бултаараа

гэжэ поэт бэшэхэдээ, «зүб хэрэг хамгаалагшадай зүрхэ зориг хатуу булад», тиимэ хадаа «Эхэ ороноо аршалхал даа» гэhэн мэртэн, зүб тобшолол үгэнэ.

Хоёрдохи шүлэг соонь үглөөнэй газетэдэ гараhан вьетнам хүбүүнэй дүрсэ «буряад Мүнхые hануулаа» гэhэн мүрнүүд бүхы шүлэгэй гол темые гаргахада, ехэ нүлөө үзүүлнэ. Юуб гэхэдэ:

...Адлил ород гү?
буряад гү?
Вьетнамда бомбын
тэhэрхэдэ,
Буряадтахи
мининшье гэрэй
Сонхын шэлнүүд нэрьенэ,
Сошормог дохёо
сохино гэлэй...

Согсолбориин 3-дахи бүлэг соо («Домогууд») арадай аман зохёолой удхаар Ц-Б. Бадмаевай найруулhан хоёр үльгэр ороно.

Бабжа Барас баатар тухай олон тоото домогуудай нэгэ хуби абажа, «Боолто үбhэн» гэhэн богонихон аад, саб гэмэхэн түхэл маягтай, композици, сюжедэйнгээ талаар дүүрэнги удхатай шүлэглэмэл зохёол болгон, үхибүүдэй анхаралда табяа.

Номой 4-дэхи хубинь Павловтай хамта Ц-Б. Бадмаевай бэшэhэн, үхибүүдтэ зорюулhан дуунуудайнь үгэнүүд ороно.

Эдэнэй темэ баhал ондо ондоо. Октябриин хубисхал, Ленин багшын арюун образ («Ленин тухай», «Пионер»), Эхэ ороноо шэнжэлэлгэ тухай («Замай дуун»), байгаалиин үзэсхэлэн hайхан тухай («Байгалай долгинууд»), түрэл нютаг, тоонто тухай («Сагаан-Шулуутай») бэшэгдэhэн дуунууд болоно. Уран hайханайнь талаhаа хараха гэхэдэ, дуунай үгэнүүд гээшэ нэгэ онсо шэнжэтэй. Композиторай хүгжэмhөө, ритмhээ эдэ бүхыдөө дулдыданги байна ха юм.

Тобшолон хэлэхэдэ, Ц-Б. Бадмаевай шэнэ ном үхибүүдтэ hайшаагдаха ёhотой. Тиимэhээ энэ согсолбори магазинуудай таг дээрэ тооhоржо хэбтэхэгүй, харин бага наhатай уншагшадай зүрхэ сэдьхэлдэ хүрэхэ, урдань табигдаhан зорилгоёо дүүргэхэ бэзэ гэжэ hанагдана.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
Буряадай багшанарай дээдэ hургуулиин студент.

КНДР-эй ниислэл хото Пхеньян — мүнөөнэй томо город. Эндэ хуушан, заха үйлсэ гэжэ үгы юм: дайнай hүүлээр тэрэ шэнээр бодхоогдоhон. hүүлэй жэлнүүдэй турша эндэ үргэн үйлсэ, талмайнуудтай байрын гэрнүүд урган бодоо, парк сэсэрлигүүд [та]ha, стадионууд баригдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пхеньянай үйлсэнүүдэй нэгэн

ТАСС-ай фотохронико.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

ГУРБАН ДАЙНДА ХАБААДАГША

Пётр Владимирович Агильдин hаяхан 75 наhатай болобо. Тэрэ февральска революцине Петроградта угтаа бэлэй. Тиихэдэ Пётр Владимирович пулемётно полкдо алба хэжэ байгаа. Һүүлээрнь, апрель hарада, Агильдинай алба хэжэ байhан полк В. И. Лениндэ аюулгүй байдал хангахаар Финляндска вокзал эльгээгдэhэн юм. Залуу солдат Пётр Агильдин бүхы пролетариадай агуу ехэ вождь В. И. Ленинние хараха хуби заяатай байгаа. Тиигээд П. В. Агильдин фронтдо эльгээгдэжэ, Агуу ехэ Октябриин революцие Тернополь шадар угтаhан байна.

1917 оной эсэс багаар түрэл нютаг Дээдэ-Тайлсадаа бусаха үедөө Эрхүүдэ болоhон юнкернүүдэй буhалгаае даралсаhан юм. 1919 ондо революционер П. В. Агильдин Үнэгэтэйн партизанска отряд эмхидхэлсэhэн юм. Тэрэ отрядынь hүүлээрнь Улаан Армиин зэргэдэ орожо нэгэдээ бэлэй. Тэрэ үедэ Петр Владимирович тагнуул хэдэг морито отрядай командираар томилогдожо, сагаан гвардейцүүд болон интервентнүүдтэй тэмсэhэн дайшалхы замаа Волочаевкада дүүргэhэн.

Граждан дайнай дүүрэхэдэ, Агильдин милициин органуудта, совет ба ажахын эмхинүүдтэ ажаллаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилхэдэ, 43 наhатай П. В. Агильдин совет ороноо хамгаалхаяа мордоод, япон империалистнуудые даралсаhан байна.

П. В. Агильдин үндэр наhатай болоошье hаа, залуушуулай урда ходо шахуу үгэ хэлэжэ, сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. В. Агильдин.

О. ЦЫБИКОВ.

Цырендулма ДОНДОГОЙ

ХУМХААЖАБ

ЁГТО РАССКАЗ

Таhалга соо хамаг юумэн эмхи гуримаа алдашанхай. Пеэшэнэй ойро эбдэрхэй стулай hэе хэбтэнэ. Шала дээгүүр хахархай амhартанууд.

Столой хажууда Хумхаажаб hууна. Оо, хүлисэгты, юун гэжэрхибиб даа? Хумхаажаб бэшэ, Хуумаанжаб hэн гүб даа. Хүрьhэтэ энээхэн дэлхэйдэ хүн болоjо түрэхэдөө абаhан нэрэнь ха юм. Теэд... теэд нютагаархиниинь тэрэнэй бодото нэрые үни хада мартажархинхай, бултадаа нюуртань, нюурганданьшье «Хумхаажаб» гэжэ нэрлэдэг болошонхой. Тиигээд лэ битнай «hураhан юумэ hураар татуулхагүй» гэhэншүү баhал «Хумхаажаб» гэжэрхибэ хаб. Теэд хамаашьегүй хадаа, юундэб гэхэдэ, яhала энэ нэрэдээ таараhан хүн гэжэ hанагшаб. «Яахадаа?» гэнэ гүт? Харагты, энэ столойнгоо ойро hуухыень.

Харана гүт? Шэшэргэнэhэн баруун гартаа аягатай архи баринхай. Урдань архиин хооhон шэл байна. «Һэг-гг, hэг-гг» гэтэрээ зоходохынгоо хажуугаар:

— Хара эмэ даhаа! — гээд абана. — Яажа hанаабши даа минил, намhаа, наhанайнгаа ганса нүхэрhөө гурбан солхооб хармалхадаа? — гэжэ байжа үгэлнэ. Тиигээд баhал «Һэг-гг, hэг-гг» гэн зоходоно. Уралаа долёоно.

— Би... hэг-гг... би хүнэй бээтэ хүбүүн байгаад... hэг-гг.. Би эрэ хүн аад, hамганай урда бохинохогүйб! Һэг-гг... Бохинохогүйб! — гээд зүүн нюдаргаараа стол шаажархина. «Һэг-гг, hэг-гг» гэжэ зоходон hуутараа, үнөөхи архияа ама руугаа нэгэ амяар юулэжэрхиhөөр, шолд гэтэр залгижа, урышагадшье гэнгүй, амаяа аршаад, хахир муухай хоолойгоор дуулажа ороно:

Архиин hайниинь —
столично-оо,
Амарай hайниинь —
баабайндаа.
Тамхинай hайниинь —
беломо-оор
Танилай hайниинь
— баабайндаа.

— Бузар лэ юумэ байна даа, нэгэ хахадые абаха аргагүй, шүдхэр аба! Энэ хүхэ үлэгшэн мүнгэеэ хаанаа нюугаад, хэлэнэгүй хаб? Байгаарай даа, намдал арhаяа хүндылүүлхэдээ... «hэг-гг»... хэлэхэл байхаш, — гээд баhа дуулажа ороно:

Тахир, бохир хатарха-оо
Тахимайн гурбан шэндээhа-оон.
Тахяа шэнгеэр донгодохо-оо
Табан зуунай хоолой доо-оо
Бохир, тахир хатарха-оо
Борьбым гурбан шандааhг-эон.
Буха шэнгеэр зоходохо-оо
Бутылка архиня хоолой доо-оо

Тиигэжэ hуутарнь, хүн үүдэ тоншобо. Хуумаанжаб-Хумхаажаб залд гэhэндээ, hууридаа обхогод гэшэбэ. Тиигээд:

— Үхэдэл шүдхэр бэшэл hаа орыш. Үүдэ юугээ тоншообши? — гэжэ hүхирбэ. Удааханаар үүдэн нээгдэжэ, манхагар улаан нюуртай Пэнтюухэй орожо ерэбэ. Хармаанhаань хахад литрэй сагаан тархи бултайна. Үнөөхи Хумхаажабнай хсёр үбдэгөө альгадаад гүйжэ бодошоно.

— Ухайш даа! Газар уhан дээрэ гансахан hайн нүхэртэй hэм, тэрэм орожо ерэбэ лөө! Дээшээ гаража hуугыш!

— Юундэ гэнтэ мэдээ табижархибаш? Түрүүн мэндэеэ хэлсэдэг болоёл.

— Мэндэ, мэндэ! Газар уhан дээрэ гансахан hайн нүхэрни, мэндэ! — гэжэ байжа үнөөхимнай Пэнтюухэйнгээ урда хойнонь орожо ябажа гүйнэ.

— Үгы дөө, юундэ арзаганажа ябажа, хүнэй урда хойно ороо хүмши?

— Болёоб, болёоб, — гээд Хумхаажаб hууридаа ошожо hууна.

— Зуун жэл соо харалсаагүй юумэдэл аашалхадаа яаба гээшэб, — гээд Пэнтюухэй хармаанhаа хахад литр архияа гаргажа табиха зуураа, стол дээрэхи хооhон шэл обёоржорхино: «Газар уhан дээрэ ганса нүхэрни, ганса нүхэрни» гэхэл аад, хамаг архияа гансаараа тоншожорхёод hууна ха юмши? Үхэhэн хойноо!

— Үгы хайрлыш, газар уhан дээрэ гансахан нүхэрни! Энэшни үсэгэлдэрэй үлөөдэhэн—шүлэhэнэй зэргэ юумэ байhыень шабхажархёод hууналби. Ядахадаа мангарыемниш тараагаагүйл... Нүхэр, бишни энэ яяр гэргэнтэй зобохододжол байнаб даа. Юу хэлэхэб! Ойлгоногши? Тэрэ яяр эмэ намhаа гурбан солхооб хармалаа бшуу даа. Гурбан солхооб! Нохойншье эдихэгүй гурбан солхооб хармалхадаа, яагаа гээшэб? Дуулалши даа, үхибүүдээ хооhоор үлөөхэш гэжэ намайе зэмэлнэл. Үхибүүд юундэ хооhодохо юм. Зон соо байнал ха юм. Тиимэ бэшэ аал, аа?

— Тиимэл юм ааб даа. Һамганш мүнөө хаанаб теэд?

— Намда hайсахан адислуулаад, үхибүүдээ абаад тэрьелээ. Хара эмэ даhаа! Хаана ошохо hэм даа. Тээ нэгэ хэды болоод, hөөрhөө хүхылгэhөөр ерэнэ ааб даа. Тиихэдэньшье бишни hанагшыень эдюулхэб даа, харааарайлши.

— Зобожол ябна гээшэ бэзэш, хөөрхымни? Нам шэнги гэр бүлэтэй болонгүй, hанаа амар, олоhоноо уужархёод лэ, зайжа ябахагүй алдааш даа.

— Нээрээл хэлээш!

— Теэд шимни hамгагүй hаа, туража үхэшэхэ hэн бээзш даа. Һара соогоо арай гэжэ гурбан үдэр ажаллажа ябахадаа, хайшан гээд хоолойгоо тэжээхэ бэлэйш? Бишни уугаашье hаа, оложо ядадаггүйб.

Хумхаажаб дуугарнагүй. Пэнтюухэй дээрэлхэhэн янзатай урдаhаань милайжа hуутараа:

— Хумхаажаб! Бишни мүнөөдэр баянби! Олзыем угаая гэхэеэ ерээ hэм. Теэд шэниингээ уйдхар тараалсаха болоо бэзэб даа, — гээд шэлтэй архияа задална.

— Үсэгэлдэр хошолёогшни хооhон байгаа hэмнай. Яагаад гэнтэ баяжабаш? — гэжэ Хумхаажаб hонирхонгоо, гүлд гэтэр шүлhөө залгяад абана.

— Бишни үдэшэндөө хургаа долёосогообо гээшэб. Үнөөхи зоболонто Халзано Хайдабтаяа ааб дөө. Баhал hонин hүлэр амитан гүб даа тэрэш, — хармаанhаа хуушаранги хоёр хулууда хаарта гаргаад, дуулажа hуугаад, хайшан гэдэгээ харуулна.

Бишни хоёр хаартатай ябадаг хүнби.

— Бэрхэш, Пэнхюухэймни, бэрхэш! Халзано Хайдабые салдагалаа ха юмши. Ха-ха-ха-аа! Ой бэрхэш даа! Хэдыень ходолообши?

— Хармаан соогоо оройдоо арбанай шарбуунсатай ябаал дөө. Хун сагаан хониёо хорин табан түхэригтэ табяа. Хониёо буршажархина аа гү гэжэ муу hанаархажа ябанаб. Буршахадаал болохо хүн гээшэ тэрэмнай.

— Аа, юу тиигэхэ hэм даа! Буршаад үзүүжэн лэ. Үдэшэ хоюулан ошоод лэ: «Нэгэн гэбэл, хониёо аса, үгы гэбэл, мүнгөөрнь үгэ» гээд бахалууртань аhуужабди. Ханада хашуулхадаа, үгэнгүй хаана ошохо hэм.

— Шимни зоригтойл эрэ гээшэш даа, — гээд аягануудые абажа, архияа аягалжа оробо. — Зай, нэжээдые даражархия. Шимни уйдахаяа боли.

— Ходол иигэжэ хаарташни буужа байхань болтогой! — гээд, Хумхаажаб домбо руу уhа юулэhэн мэтээр уужархиба. Пэнтюухэйн архияа ама руугаа абаашажа ябатарнь, үүдэн түрд гэжэ, Хумхаажабай hамган, парторг Пётр Доржиевич, милиционер гурбан орожо ерэбэ. Пэнтюухэй архияа стол дээрэ табижархёод, ехэл мэгдүүгээр гүйжэ гарашана.

— Энэмнай хэн агша бэлэй? — гээд милиционерэй асуухада, Пётр Доржиевич иигэжэ харюусаба:

— Энэшни баhал мүртэй ажал хэдэггүй, архи, хаарта намнаад зайжа ябадаг хүн. Ээлжээниинь болохо даа.

Хумхаажабай hамганай нюур гэхэдэ, хуу сагаан бинтээр боолгожорхиhон, гансахан зүүн нюдэниинь ялалзана.

— Үхибүүдшни хаанаб? — гэжэ Хумхаажаб hамганhаа хорд гэтэр асууба.

— Үхибүүдшни айлда байна. «Бидэ эсэгэдээ ошохогүйбди. Эсэгын ябаhан хойно ошохобди» гээд ерэжэ үгэнэгүй, — гэжэ hамганайнь орондо Пётр Доржиевич харюусаба.

— Эрхэтэн Мохоев, түргөөр хубсалаад, бидэнтэй ябалсагты, — гэбэ милиционер.

— Юунэй түлөө? — гээд Хумхаажаб гуйнги нюдөөр тэдэ гурбание нэгэ нэгээр шарайшална.

— Хулигаарhанай түлөө! Тэнгэриин үдэр бүри гэр бүлэеэ шууюулдагай түлөө! — гэжэ парторг харюусаба. — Үшөө ажал хэнгүй, архи намнаад ябаhанай түлөө!

— Би партийна бэшэб даа. Танай намда хабаарха хэрэг үгы! — гээд Хумхаажаб шэшэргэнэhэн хоолойгоор дуугарба.

— Эй, бишни хамаг юумэндэ хуу хабаатай байхаб. Парти гээшэмнай хамагай түлөө харюусадаг юм.

— Эрхэтэн Мохоев, тантай арсалдажа байха сүлөөтэй хүн үгы. Оло дахин хэлүүлэнгүй, түргөөр хубсалаадхигты! — гээд милиционерэй бадарганшагаар хэлэжэрхихэдэ, Хумхаажабай досоо нэгэ юумэ ёг гээд, хубсалжа оробо. Тиигэжэ байтараа hамган тээшээ хараад:

— Дашимаа! Намаяа хүлисыш даа! Үхибүүдэйнгөө hэшхэлдэ хүлисыш даа, — гэжэ гуйжа орсоходонь:

— Архи залгяад, намайе баhаха доромжолходоо, үхибүүдэй hэшхэл тухай бододог hэн гүш? Үхибүүдээ үлэн хооhоор орхижорхёод зайжа ябахадаа, хара хүлhөөрөө олоhон мүнгыем буляажа архидахадаа, hэшхэл тухай бододог hэн гүш? Хүрөө! Хүлисэхэдэ — хүлисөөб, хүрөө!.. — гээд, Дашимаа амияа хаагдаад унахаяа hанана. Милиционер Хумхаажабые туугаад гараба.

Иигэжэ ямаршье хэhээлтэгүйгөөр аашалжа ябаhан Хумхаажаб амаараа хазаарлуулшоо юм гэлсэдэг.

Тиимэл даа, нүхэд!..

ХҮРШЭ ОБЛАСТЬҺОО ЕРЭҺЭН БЭШЭГ

ЭРХИМ БАГША

РАБДАНОВА Долгор-Ханда Рабдановна тухай Могойтын Урта нютагай зонhоо асуухада hаа:

— Энэмнай ёhотойл түрүү коммунист, багша, лектор хүн гээшэ даа. Али бүхы ажал хэрэгүүдтээ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүн юм, — гэhэн харюу абахат.

Теэд олоной иимэ сэгнэлтэдэ хүртэхэ гээшэ ехэ нэрэ хүндын хэрэг даа. Энэ юрын, залуубаар эхэнэр яаhандаа иигэжэ [...]дэлүүлхэ болооб?

Энэ асуудалда богони тэдыхэнээр харюусаха ёhотойб.

Нүхэр Рабданова Коммунис партиин гэшүүн болоhоор тиимэшье үнинэй бэшэ. Табан жэлэй саана партиин гэшүүндэ [ор]охо тухай парторгын дурадхахада:

— Партиин гэшүүн болохо гээшэмнай ехэ харюусалгатай хэрэг гэжэ hананаб. Теэд партиина организациин этигэл найдабари харюулжа шадаха [...] гээшэ гүб? — гээд, үнэн [зү]рхэнhөө hанаата болоhон хэрэгтэй байгаа hэн.

— Шадахат, танда этигэнэбди, — гэhэн харюу дуулахадаа,

— Туршаад лэ үзэхэ болоо бээзб, — гэн, эрид шиидэhэн юм.

[Тү]рэхэтэй хамта үнгэрэн ошоhон урда тээхи жэлнүүдэйнгээ [аж]ал хэрэгүүд тухай бодожо [ү]зөө.

1960 ондо Агын багшанарай [уч]илищи дүүргээд, нэгэ жэлэй турша соо Һүдэнтын дунда hургуулида түрэлхи хэлэнэй багшаар хүдэлhэн байгаа. Удаань Уртын дунда hургуулида эльгээгдээд, мүнөө хүрэтэр амжалтатай хүдэлжэ байнхай.

Тиихэ зуураа, hургуулиингаа, нютагайнгаа олониитын хэрэг ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаададаг, үнэн ёhoop оролдодог байна.

Эрдэмээ саашань дээшэлүүлэн, Улаан-Үдын багшанарай институтда ажалайнгаа хажуугаар hуража эхилээ. Нэгэ доро hураха, хүдэлхэ гээшэ бэлэн бэшэ ха юм даа. Гэбэшье нүхэр Рабданова үшөө ниитын хэрэгүүдтэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа үрдидэг hайшаалтай. Тэрэ 1965 ондо «Знание» бүлгэмэй гэшүүндэ ороо бэлэй. Тэрээнhээ хойшо түрэлхидэй дунда үхибүүдые хүмүүжүүлгын асуудалнуудаар аша үрэ ехэтэй хүдэлмэри ябуулжа эхилhэн байха юм. Тиихэдээ лекци hара бүридэ уншадаг, hарын турша соо хэдэн дахин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг болоо hэн.

Эдэбхи үүсхэлтэй залуу коммунистын hайн шанар шэнжэнь хүрэ хүрэhөөр мэдэгдэжэ эхилээ. Тиин нүхэр Рабдановае hургуулиин партийна организациин секретаряар hунгаhан байна. Тиигэжэ дабхар ехэ харюусалга даалгагдаба. Хэршье сүлөөгүй болоошье hаа, партиин даалгабари, этигэл найдабарие үндэрөөр сэгнэhэн тула Долгор-Ханда Рабдановна ажал хүдэлмэреэ зүбөөр тааралдуулан, эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлжэ оробо. Энэнь нүхэд коммунистнуудтань жэшээ боложо үгөө. Рабдановагай хүтэлбэрилдэг партийна организаци долоон коммунистнуудhаа бүридэнхэй. Тэдэнэр булта партийна даалгабаритай юм. Тиихэ зуураа, hургуулиин коммунистнууд бүхы анхаралаа үхибүүдые hургалга, хүмүүжүүлгын шанар hайжаруулха, багшанарай эрдэм дээшэлүүлхэ, түрэлхидтэй нягта холбоотойгоор, аша туhатайгаар хүдэлхэ гэжэ оролдодог байба. Тэрэ зорилгоор багшанар-коммунистнууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхын хажуугаар, мүн партийно-комсомолой политическэ hуралсал хүтэлбэрилдэг байха юм. Жэшээнь, багша Болот Батоевич Батоев комсомолшуудай кружогто пропагандистаар хүдэлдэг. Комсомолой hуралсалда хамта хорёод нүхэд хабаададаг. Тиихэдэ эндэхи hургуулиин директор Вампил Сампилович Санжаев 19 багшанарhаа бүридэhэн Владимир Ильич Ленинэй зохёолнуудые шудалдаг hургуулиин пропагандист даабаритай. Багшанар А. Д. Бабудоржин, А. Д. Дагбаев эдэбхитэй лекторнууд юм.

Коммунист Долгор-Ханда Рабдановагай хүдэлмэридэ үшөө нэгэ харюусалга нэмэбэ. Тэрэнние 1970 ондо багшанарай институт амжалтатайгаар дүүргэмсээрнь, hургуулиин завучаар томилбо. Иигээд байхадаа, парторг, завучай хэхэ ажал бүри ехэ болобо ха юм. Тиимэhээ бүхы хүдэлмэреэ нютагай ажахын ажал хэрэгүүдтэй, тусэб зорилгонуудтай холбоотойгоор ябуулха тухай бодомжолбо.

Энэ hургуулида хамта 350 гаран hурагшад hурадаг. Эдэнэр гол түлэб нютагай хүүгэд. Тиимэhээ колхознигуудтай холбоогоо бэхижүүлхэ гээшэ шухала болоно. Энэ зорилгоор hургуулиин 23 багшанар бултадаа олониитын хүдэлмэридэ хабаадуулагдана. Тэдэнэр «Знание» бүлгэмэй гэшүүд. Тиин hургуулида политинформаци үнгэргэхын хажуугаар, мүн колхозой бүхы hалбаринуудта тус тустаа участогуудые даажа абаад, ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг, киногой урда тээ лекцинүүдые уншадаг, hонин үдэшэнүүдые үнгэргэдэг байна. Энэ жэл соо hургуули болон колхоздо долоон иимэ үдэшэ үнгэргэгдөө. Эдэнь арадуудай хани барисаанда зорюулагданхай. Октябрь hара болотор хамта 15 иимэ үдэшэ үнгэргэгдэхэ түсэбтэй.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэлээр хэмжээ-ябуулганууд хараалагданхай. Эдэнэй ёhoop лекцинүүдые уншаха, концертнүүдые харуулха, союзна республика бүхэн тухай хани барисаанай үдэшэнүүдые үнгэргэхэ гээшэ hургуулиин партийна организациин лэ эрхилдэг хүдэлмэри болонхой. Эдээндэ hурагшад олоороо хабаадуулагдадаг байна. Гадна, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветеран «Алдар Солын» орденуудай кавалер Бато-Мунко Лодоновтой уулзалга, «Шажан мүргэлэй харша ябадал» гэhэн үдэшэ hонирхолтойгоор үнгэрhэн байна.

Эдэ бүгэдэ нүхэр Рабдановагай халуун хабаадалга, үүсхэл доро ябуулагдана.

Нүхэр Рабдановагай ажалайнь ехэнхи хуби hурагшадые, ерээдүйн эрхим ажалшадые бэлэдхэн hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэг болоно ха юм даа. Энэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг. Энэ жэлдэ Уртын hургуулиин успеваемость 97 процент болоо. Һуралсалай талаар эрхим түрүү классууд бии. Жэшээ болгон хэлээ hаа, Долгор Жаргаловна Батоева хүтэлбэрилэгшэтэй 6-дахи класс 39 hурагшадтай. Энэ классай үхибүүд бултадаа hайнаар hурадаг. Мүн Лхама Шойропова вожатын хүтэлбэри доро бүхы пионернүүдынь классайнгаа, hургуулиин хэрэг ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Энэ hургуулиин пионернүүдэй табан отрядууд Зоя Космодемьянскаягай нэрэмжэтэ дружинада бүридэнэ. Тиин тус дружинынхидэй түйлаhан амжалтата хэрэгүүд олон. Эндэ үйлэдбэриин бригада бии. Энэ бригада колхозойнгоо hаалиин фермые шефтээ абаад, ажалдань туhалжа байдаг, концертнүүдые харуулдаг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, кино харуулгада хамhалсадаг.

Арбадахи классай 26 hурагшад hургуулиингаа дэргэдэ хүдэлhэн Могойтын СПТУ-гай филиалда hуража, трактористын эрхэ абаа. Арба гаран hурагшад Москва Арадай ажахын түйлалтануудай выставкэдэ ошожо ерээ. Тиихэдэ үбэл 10-дахи классайхид мүн лэ Москва экскурсида ошоhон юм. Мүнөө 9-дэхи классайхид Киев город экскурсида ошоод ерэбэ. Энэ классай hурагшад бүгэдөөрөө hайнаар hураhан, ленинскэ шалгалтаар шалгарhан байна. Тэрэшэлэн энэ hургуулиин пионернүүд «Зарница» нааданда, пионерэй слёдто амжалтатайгаар хабаадаhан, түрүү hуурилнуудые эзэлhэн байха юм.

Коммунист, багша, лектор Долгор-Ханда Рабдановнагай аша туhые эдэ бүгэдэнhөө тодоор харанабди. Гэхэ зуура, нүхэр Рабданова үшөө hургуулиингаа литературна кружогые хүтэлбэрилдэг. Энэ кружогтонь 15 hурагшад хабаададаг. Һара бүри литературна хуудаhа гаргадаг юм.

Долгор-Ханда Рабдановагай үнэн сэхэ, оролдосотой ажал үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Ленинскэ ойн баярай медаляар, хэдэн олон Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан байна. Зоримгой, урагшаа жүдхэжэ ябадаг, эдэбхитэй иимэ нүхэр тухай хүряангыгаар хөөрэхэ гээ hэм.

А. ЖАМБАЛОН.

Агын округ.

ОЛИМПИИН ДАБААН ДАБАГДАА!

МЮНХЕН-72

(Олимпиин зунай XX нааданда Совет оронойспортсменүүд илаба).

Мюнхендэ үнгэргэгдэhэн Олимпиин нааданhаа Совет ороной спортсменүүд амжалтатай бусаха гэжэ хүн бүхэн найдаhан байха. Тиин манай спортсменүүд эрхим амжалта туйлажа, Олимпиин наадanай дээдэ шатын 50 шагналда хүртэбэ. (Хоёрдохи hууарида гараhан США-гай команда 33 алтан медальда, харин ГДР-эй суглуулагдамал команда 20 алтан медальда хүртөө). СССР-эй Олимпиин команда дүн хамтын очконуудые тоолоходо эрхимлээ. Дүрбэн жэлэй саада тээ Мехикодэ үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ СССР-эй суглуулагдамал команда hанаhандаа хүрэжэ шадаагүй hэн. Партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд болон ниитын эдэбхитэд hула, муу газараа hайжаруулхын хойноhоо ехэ үүсхэл, оролдолго гаргаhан байна. Эдэ бүгэдын ашаар спортын алишье звенодо эрхим амжалта туйлагдаба бшуу. Жэшээнь, манай hэлюуршэд байдарка, каноэ онгосонуудаар урилдахадаа, абажа болоmoop долооноhoo түрүүшын зургаан hуури эээлхэ гэжэ хэншье тухайлаа, багсаагаагүй hэн. Зүгөөр иимэ амжалта туйлагдаа! Мүн трамплинhаа уhа руу hүрэлгөөр үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ Владимир Васинай абаhан алтан медаль баhал хүлеэгдээгүй байhан. Тиихэдэ Валерий Борзов хоёр дабхар илалта туйлажа, бидэ бүгэдэнние баясуулаа. Ватерполистнууд hайн амжалта туйлаха гэжэ этигэhэншье hаа, тэдэнэй нэгэдэхи hуури эээлжэ, илалтадань зорюулагдан СССР-эй Гимнын hүр жабхалантайгаар зэдэлхэдэ мүн лэ омогорхообди.

Алтан шагналай түлөө тулалдаанда бага зэргэ «бүдэрэлгэ» үзэгдөө. Жэшээнь, футболистнууд тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Манай ороной суглуулагдамал командын гэшүүдэй ГДР-эй футболистнуудтай хамта бронзо медальда хүртөөшье hаань, сэхынь хэлэхэдэ, хүхеэгүйбди. Мүн гандболистнуудай би›абагүй. Эдэнэр түрүү hууриин түлөө яhала hайнаар наадажа эхилhэн аад, нэгэл командада щүүгдэшэхэдөө, аяар хойшоо шэдүүлшоо ха юм. Штангистнуудай тренернүүдэй гэмээр алдар солоёо дабтажа шадаагүй. Тиихэдэ волейболистнуудай урданайнгаа «алтые» «бронзоор» hэлгээ. Үшөө тиихэдэ хоёрхон лэ боксёрнай түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаа...

Сэхынь хэлэхэдэ, Олимпиин наадануудта иимэ шанга тулалдаан болодогшьегүй байhан. Тиихэдэ энэ жэлэй нааданда дэлхэйн 122 ороной 10,5 мянган спортсменүүд хабаадалсажа, спортын түүхэдэ оролсобо гээшэ.

Хурдан хүлтэ Африкын гүйгөөшэдэй, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, шадамар бэрхэ боксернуудай урдандаа эрхимэй эрхим гэгдэдэг спортсменүүдые ахижа гараhаниинь мэдээжэ. Жэшээнь. бага аматай буугаар сагаалса буудахадаа. КНДР-эй мэргэн гэнтэ шалгаржа, бултаниие гайхуулhан байна. Тиихэдэ Кубын боксернууд дэлхэйн командануудай дунда эгээл эрхимүүдэй тоодо оролсобо. Мүн Эрхэ сүлөөтэ аралай баскетболистнуудай бронзо медальда хүртэлгэ баhал шэнэ илалтануудай нэгэн. Болгариин штангистнууд урдандаа бирадаггүй байгаа hаа, эндэ гурбан алтан медальда хүртэжэ гараба бшуу.

Залуушуул улам саашаа зүдхэнэ

« Баскетболистнуудай талмай дээрэ манай спортсменүүд, тренернүүд, аяншалагшад олоороо hуглараhан, «Амжалта туйлагдаа!» гэлдэн шууялдажа байгаа hэн. Нээрээшье, Совет ороной баскетболистнууд Олимпиин түгэсхэлэй нааданда Америкын командые 51:50 гэhэн тоотойгоор илажа. шүүжэ hураhан эдэнэрэй дурыень гутааба.

...Нааданай дүүрэхэ багта, гурбахан секундын үлөөд байхада 50:49 гэhэн тоотойгоор Америкын спортсменүүд шүүжэ ябаhан байба. Манай спортсмен Иван Едешко өөрынгөө талмайhaa бүмбэгэ нааданда оруулхадаа, Америкын командын корзина доро байhан Александр Белоэто тэрэнээ шэдэжэрхибэ. Тэрэ холоhoo ерэhэн хүрин шара бүмбэгые шүүрэн абахатайгаа зэргэ, тэрэнээ сахариг руу шэдэжэ, хоёр очко манай командада нэмэгдэхэ болобо... Илалта! Теэд Америкын команда мүнгэн медаль абахаяа арсаа. Тэдэнэй медаль абаа, абаашьегүй хада 'океанай саадахи спортсменүүдэй булюу байдаг саг дүүрэз гэжэ хүн бүхэндэ эли болоо бшуу.

Юhэн алтан...

Олимпиин нааданда хабаадалсаhан хүнгэн атледүүдэй абаhан алтан жасань иимэ тоотойгоор дүүрэбэ. Энэнь бусад командануудай абаhан алтанhaa тоогоорзо үлүү болонхой.

Олимпиин нааданай hүүлшын алтан медаль Ленинградай университедэй экономическа факультедэй студент Юрий Тармак абаhан байна. Тэрэ 223 сантиметртэ табигдаhан үндэрые дабажа, Америкын Дуайт Стоуис, ГДР-эй Стефан Юнг гэгшэдые хоёр сантиметрээр ахижа, Олимпиин нааданай чемпион болобо ха юм. Тиигэжэ манай Юрий үндэрые харайхадаа, Олимпиин наадануудта илалта туйлаhан Роберт Шавлакадзе (Рим) Валерий Брумель (Токио) гэгшэдэй амжалта арьбадхалсаба.

Дэлхэйн рекорсменка Ереваньhaa ошоhон Фаина Мельник диск шэдэхэдээ Олимпиин нааданай түүхэдэ өөрынгөө нэрые оруулалсажа шадаба. Тэрэ диск дүрбэдэхеэ шэдэхэдээ 66,62 метрэй зурлаада хүргэжэ, Олимпиин шэнэ рекорд тогтооhон байна. Мүн 4x100 зайда эстафетэ дамжуулгаар үнгэргэгдэhэн урилдаанда Валерий Борзов урдаа гараад ябаhан Америкын, Польшын, Франциин хурдан спортсменүүдэн hүүлээр гараhан байгаа. Тиибэшье хоёрдохи hуури эээлжэ шадаад, командаараа СССР-эй рекорд тогтооhон байна.

Ринг дээрэ болоhон наадан...

Боксернуудай түгэсхэлэй нааданда манай ороной суглуулагдамал командын капитан Борис Кузнецов (57 килограммай шэгнүүртэй), Вячеслав Лемешев (75 килограммай шэгнүүртэй) гэгшэд хабаадалсаба. Кузнецовтой Кениин эрхим боксёр Филип Вариунге наадаха болоhон байгаа. Тэрэ Мексикын олимпиин нааданда мүнгэн медальда хүртэhэн юм. Тиихэдээ нааданай эрхим боксер гэгдэжэ, Баркерай кубогта хүртэhэн байгаа.

— Энэ наадандаа ехээр добтолонгүй, hайн хамгаалга эмхидхэхые оролдооб. Юуб гэхэдэ, Вариунге шанга гартай, тудаал hаа, унатар лэ шаажархиха,— гэжэ Астрахань хотоhoo ошоhон студент Кузнецов шүүгээд байхадаа хэлээ hэн.

Европын хоёр удаа чемпион болоhон Вячеслав Лемешевтэ илалта туйлахын тула оройдоол хоёр минута 17 секунда хэрэгтэй байба. Тэрэ Финляндиин боксер Рейм Вартинен гэгшые нокаудаар шүүжэрхёо.

Кубын боксернууд бусад командануудhaa олон алтан медальнуудые абаба. Эдэнэрэй Орландо Мартинес (54 килограмм), Эмилио Корреа (67 килограмм). хүндэ шэгнүүртэй Теофило Стивенсон гэгшэд алтан медальда хүртэбэ. (Мүн Стивенсондо Вал Баркерай кубок барюулагдаа)

Кубын боксернууд өөрынгөө амжалтада Олимпиин нааданда тэдэниие бэлдэhэн Совет ороной тренер Андрей Червоненкодэ баярые хүргэнэ. Корреа Хүндэлэлэй табсанhaa буумсаараа алтан медаляа тренерэйнгээ хүзүүндэ зүүлгэhэн байна...

Мүн Венгриин боксер Двердь Гедо (48 килограмм), Болгариин Георгий Костадинов (51 килограмм), Польшын Ян Шепаньский (60 килограмм), Америкын Рей Силз (63,5 килограмм), ФРГ-гэй Дитер Коттиш (71 килограмм), Югославиин Мате Парлов (81 килограмм) гэгшэд Олимпиин нааданай чемпионууд болоhон байна.

Шүүгдэбэшье, шанда хүртөө

Классическа барилдаанда хабаадаhан манай ороной бүхэшүүл бирабагүй. Дэлхэйн таба удаа чемпион болоhон Виктор Игуменов бэртэжэ, саашадаа барилдаанда хабаадалсаха эрхэгүй болоhон юм. Мүн дэлхэйн чемпион Владимир Зубков, Виталий Константинов гэгшэд баhал шүүгдэhэн байна. Нигээд байхадань манай бүхэнүүд хамаг шадалаа элсүүлэн, барилдаха баатай болоhон байгаа.

Ленинградай Анатолий Рощин нааданай дүүрэхэhээ нэгэ үдэр урид, москвич Шамиль Хусамутдинов воскресениин үглөөгүүр, Алма-Атын Валерий Рязанов, Ташкентын Рустем Казаков гэгшэд нааданай дүүрэхын урда үдэрынь чемпионууд болошоhон байба. Тиибэшье hаа, манай бүхэнүүд чемпионой арбан шан абаhан байна.

Эрхимлэгшэдээ хүсөөгүй

hур харбалгаар үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ манай спортсменүүд түрүүлжэ ябаhан США-гай Дорин Уилбер гэгшые хүсэбэгүй. Москвагай Эмма Гапченко дэлхэйн түрүү hуури эээлхэ мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, Уилберые ахижа гараhан hаа, мүнөө Мюнхендэ үнгэргэгдэhэн нааданда гурбадахи hуури эээлбэ. Тиигэжэ мүнгэн медальда хүртэхын түлөө үшөө дүрбэхэн очкогоор ахигдажа, Польшын Ирена Шидловска гэгшын хойно орохо баатай болобо. Тиихэдэ Кетеван Лосаберидзе, Алла Пеунова гэгшэд дүшэн хүнэй дундаhaa дүрбэдэхи, наймадахи hууринуудые эээлбэ.

Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ манай спортсменүүд баhал бирабагүй. Виктор Сидорук — долоодохи, Михаил Пеунов — арбан хоёрдохи, Матти Вэйкарв хорин дүрбэдэхи hуури эээлээ. Эндэ дэлхэйн чемпион, Америкын мэргэн Джон Уильямс эрхимлэжэ, Олимпиин алтан медальда хүртөө.

Олимпиин нааданай 195-дахи алтан медалиин түлөө мүрысөөн сентябриин 11-дэ үнгэргэгдөө. Эдэнэр, мори урилдаагшад, бэрхэшээлнүүдые дабалгатай мүрысөө хоорондоо үнгэргэхэ байна.

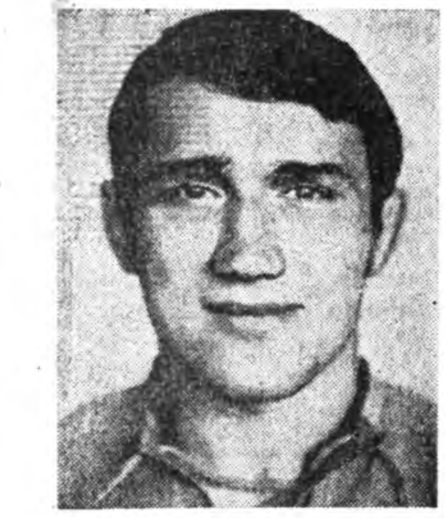
ТАСС-ай тусхай корр.

Рустем Казаков.

Эмма Гапченко.

Шамиль Хисамутдинов.

Фаина Мельник.

Юрий Тармак.

ОЛИМПИАДЫН ТАРАЛ МАРШ

МЮНХЕН. (ТАСС). Олимпиин зунай XX наадан спортын түүхэдэ оробо. Энэ наадан Баруун Германиин Мюнхен хотодо 122 оронуудай арба хахад мянган спортсменүүдые хабаадуулжа, спортын болон залуушуулай ехэ hайндэр үнгэргөө бшуу.

СССР-эй спортсменүүд Олимпиин зунай зургаадахи наадандаа хүлеэгдээгүй ехэ амжалта туйлаба. Командын гэшүүдэй хахадhaань олон — 209 спортсмен Олимпиин шангуудтай Эхэ ороноо бусаба. Тэдэнэй 107 хүниинь алтан, 46 — мүнгэн, 56 бронзо медальда хүртэhэн байна.

...Олимпиин стадион дээрэ баварска костюм үмдэhэн хүгжэмшэд, 'хатаршад бии болобо. Тэдэнэй хойноhoo нааданда хабаадалсаhан делегациин атледүүд мүрысөөнэй туг үргэнхэй гаража ерэнэ.

Олимипин уласхоорондын комитедэй хүндэтэ президент Эвери Брэндеджын ФРГ-гэй президентдэ, эмхидхэлэй комитедтэ, мүн Баруун Германиин арадта баяр баясхалангай үгэ хэлэhэнэйнь удаа, таба удаа салют үгтэжэ, Олимпиин нааданай туг буулгагдаба. Арбан долоон үдэр соо носожо байhан Олимпиин нааданай гал унтарааг даба...

...Хүнгэн атледүүдэй туйлаhан амжалта харуулдаг газарта «Монреаль» гэhэн үгэ бии болоно. Энэ хадаа удаадахи Олимпиин зунай нааданай үнгэргэгдэхэ хото ха юм...

Танилсагты: Улаан-Удын Октябрьска районой 4-дэхи поли...
никын дүй дүршэлтэй болоhон физиосестра Ванда Гуляева.

С. БАЛДУЕВАЙ ф...

«АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДҮҮД»

hаяхан «Ажалшадай депутадуудай Соведүүд» гэhэн журналай ээлжээтэ 9-дэхи номер хэблэлhээ гаража, уншагшадтаа эльгээгдэбэ. Тус журнал «Худалдан абагшадай эрилтэ hайнаар хангаха» гэhэн түрүү бэшэгтэй.

«ССР Союзай 50 жэлэй ойе угтуулан» гэhэн гаршаг доро Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Кисилёвой «Эрхэ сүлөөтэ республикануудай эбдэршэгүй нэгэдэл» гэhэн статья ба И. Симиновэй «Россин түлөөлэгшэ» гэhэн очерк толилогдонхой.

Украинын ССР-эй Мини[стр]нүүдэй Соведэй дэргэдэхи ...гаалиие хамгаалха Гүрэнэй ...митедэй түрүүлэгшын орл... П. Шкабура ба УССР-эй ...кануудай Академиин гүрэ... эрхэ гэhэн Институдай ... хүдэлмэрилэгшэ Ю. Ше[в]ченко гэгшэдэй статьянууд ...гаалиин баялигые хамга... талаар Соведүүдэй үүргэ ...шэлүүлгэдэ зорюулагдан...

Мүн уншагшадай бэшэг... тэдэнэй асуудалнуудта ... библиографическа матер...нууд тус журналда толило...хой.

Б. БАДМАЕВ

МОНГОЛОЙ СОЁЛШОД ТҮГНЭДЭ АЙЛШАЛ...

Монголой Арадай Республикын соёл сурталай министерствын делегаци — МНР-эй соёлой министрэй орлогшо Дава Самбу түрүүтэй соёл сурталай эмхи зургаануудай управлениин дарга Цэнд Очир, библиотекэ болон музейн секторэй дарга Бурнэй Улзын гэгшэд Мухар-Шэбэрэй аймагай соёлой эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэритэй, мүн агитбригадануудай ажалтай танилсаа. Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлhэн аяншалгын үедэ Монголой Арадай Республикын айлшад «Знамя Ленина», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд, «Эрдэм», Забайкалец» совхозуудта, аймагай түб hуурин Мухар-Шэбэртэ хүрөө. Тиихэдээ «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон, «1972 оной аймагай чемпион» А. Ф. Сластинай от...да, Калиновкын галуунай ... мэдэ хүрэжэ,ажал хүдэл...тэйнь танилсаа. Мүн Лен... нэрэмжэтэ колхоздо бариг... эхилhэн галуунай компле... фабрикын барилга хар... байна. Гадна шүбуу үсхэб...дэг шэглэлтэй «Забайкал...» совхоздо хүрэхэдөө, тэндэхи...гөөтын галуунай фермые...раа. Ябаhан газартаа ажа... хүтэлбэрилэгшэд, хүдэлмэр...зонтойнь золгожо, ажал хү...мэритэйнь ,саашанхи зори...нуудтайнь танилсаа.

Хоёр үдэрэй туршада ү...жэлhэн аяншалга хани ха...оршон байдалда үнгэрөө. Э...hээ айлшад Сэлэнгын ай...мордобо.

Манай корр.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
УЛААН-УДЭ ХАРУУЛНА:

18.00 — киногой аяншалгада дуратайшуулай альманах. 18.20— «Бидэнэр Эрмитаж соо зуранабди» гэhэн киноочерк. 18.30 — «Звездочка» гэhэн үхибүүдтэ зорюулагдаhан киноальманах. 19.20 — телепанорама. 19.40 — «Хоолос» гэhэн хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаhан программа. 20.20 — «Мой друг Уста Ашимов», «Испытание» гэhэн телев... документальна фильмүүд.

«ОРБИТА» ХАРУУЛ[НА]

21.05 — «Екатерина ...на» гэhэн уран hайханай ... 22.35 уласхоорондын пан... 23.10 — хүгжэмэй со... 24.00 «Время» гэhэн hүү...нинной программа. 00.30 ... Эндэ кубогай түлөө эхилhэн ...данда Москвагай «Спартак» ...ландиин «Адо» команд... наадан харуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ[МА]
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА

14.05 — «Путешестви[е за] улыбку» гэhэн Польшын ура...ханай телевизионно филь...дэхи серинь харуулагдаха ...орон доторхи hонин. 14.45 ...тешествие за улыбку» гэhэн ...шын уран hайханай телеви...фильмын 2-дохи серинь хар...даха. 15.15 — Киногой ая...гада дуратайшуулай клуб. ... —уласхоорондын панорама. ... —Олимпиин зунай XX наа...хаалгада зорюулагдаhан бар...лол. 17.25 — «Белые вол...hэн ГДР—Югославиин ура...ханай фильм. 19.00 — «...гэhэн hүүлэй hонинной прогр...

ПРАВДА-БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаhанда. ... hэн үгэдөө хүрэхэ» — түр...шэг. «Хэрэг бүхэниинь ура... — Г. Субботиной стат... таабха хуряалта тухай з. ...нагай фоторепортаж. «Мур...нэй туужа бэшэг» — суглуу...

Хоёрдохи хуудаhанда. ...на ажабайдалай хронико. «... — үтэгжүүлгэ оруулха ха... С. Бекетовэй статья. Ре...ерэhэн бэшэгүүдhээ. «Ни... харангүй байхада» — С. Б...скиин статья. Орон доторх...

Гурбадахи хуудаhанда. «...ри ба хуули» — СССР-эй ...ажахын министр Т. В. Маш...тэй хөөрэлдөөн. Юртэмсэ ...hонин. Олимпиин зунай XX ...нүүдhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. ...ниислэл Улаан-Үдэ тухай ...ческа хуудаhан.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республик...нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүр...ха. Зарим газарнуудта саhа...роо орохо. Баруун- хойно...куидын 7—12 метр хүсэ... hалхилха. 8—13 градус ...болохо, Улаан-Үдэдэ hу... 3—5, үдэртөө 10—12 град...лаан байха.

Редакторай орлогш[о]
С. С. ЦЫРЕНДОРЖИ[ЕВ]

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО ХИЛЫН ГААНАhАА

ПРАГА

Г. ГУСАК ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Чешскэ Социалис Республикын баян ургасын hайндэр Градец-Кралов хотодо болобо. Ургаса хуряалгын дүүрэhэндэ зорюулагдаhан митинг дээрэ КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак үгэ хэлээ. Чешскэ Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые hайндэрөөрнь үнэн сэдьхэлhээ халуунаар амаршалаад, энэ жэлдэ таряашадай туйлаhан горитой амжалтануудта үндэр сэгнэлтэ үгэбэ. Сагай уларилай таатай бэшэ байгаашье hаань, Чехословакиин Социалис Республикада 8 миллион тонноhoo үлүү орооhо таряан хуряагдаа,—гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэнь нёдондо жэлэй үрэ дүнтэй адли болоно.

hаяын үдэрнүүдтэ ЧССР-эй газар дайда дээрэ болохо Варшавска договорой союзна армиину удай хамтын hуралсал тухайда Г. Гусак тогтон хэлэбэ.

БЕРЛИН

А. Дэвис Берлин ерэбэ

ТАСС

Американ олониитые мэдээжэ ажал ябуулагша, США-гай Компартиин ЦК-гай гэшүүн Анджела Дэвис СЕПГ-эй ЦК-гай, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ССНМ-эй Центральна Комитедэй уряалаар сентябриин 10-да Берлин ерэбэ.

Берлинэй Шенефельдэ гэжэ түбэй аэродром дээрэ суглараhан ГДР-эй ниислэл хотын олониитын, залуушуулай хэдэн мянгаад түлөөлэгшэд Анджела Дэвисые хани халуунаар угтаба. Баглаа сэсэгүүд тэрээндэ барюулагдаа.

НЬЮ-ЙОРК

Американ коммунистнууд ай hунгалтын урда тээхи ябуулга

ТАСС

Оронэй олонхи штадуудта hунгалтын кампаниие США-гай Коммунис парти амжалтатайгаар ябуулжа байна.

Компартиин Генеральна секретарь Гэс Холлой —президентын тушаалда коммунистнуудай кандидадай, вице-президентын тушаалда дэбжүүлэгдэhэн «Сүлөөлэлгын түлөө залуу хүдэлмэришэдэй холбооной» национальна түрүүлэгшэ Джарвис Тайнерай нэрэ обогууд Айова, Кентукки ,Колорадо, Мичиган, Нью-Джерси, Огайо штадуудай hунгуулиин бюллетенинүүдтэ оруулагдаа. Бусад 14 штадта, Колумбиин федеральна округто коммунистнууд — кандидадуудые бүридхэлдэ абаха эрилтэтэй бэшэгтэ гар табилга дүүрээд, нютагай засагаархидта дамжуулан барюулагдаба.

ЛОНДОН

Булимтарагшадые гаргаха эрилтэ табина

ТАСС

Белфастдахи Англиин сэрэгүүд «хоёр фронт дээрэ дайлалдажа» — жагсан бодоhон католигуудта, Шанкилл-Роудай районзохи протестан хүдэлмэришэдэй кварталнуудай хүн зондо эсэргүү ябуулга хэжэ оробо. Бретан солдадууд тулалдаануудай үедэ резинэ hомонуудые нэгэтэбшэ хэрэглэhэн байна. Нютагай полициин участогай дэргэдэ буруушаалай демонстрациин боложо байха үеэр хоёр ирландецые Англиин парашютно-десантна полкын нэгэдэхи батальоной солдадуудай алаhанай hүүлээр протестан районзо буhалгаа нууд боложо эхилээ.

Ольстерой хүн зониие мүрдэдэг хюдадагаараа суурхаhан англиийска парашютистнуудые дары гаргаха гэhэн эрилтэ мүнөө католигуудшье, протестантнуудшье табина. Парашютно-десантна полкын нэгэдэхи батальон лэ байгша оной январиин 30-да Лондондеридэ граждан эрхээ хамгаалан жагсаhан амгалан зониие буудажа, 13 хүниие алаhанай түлөө харюусалга дааха.

«Санди телеграф» газетын мэдээсэhэнэй ёhoop, тэдэ парашютистнууд Белфастын хүн зондо харагдахагүй гэhэн захиралта абаба.

Нютагай түрүү хараа бодолтой хэблэлэй тэмдэглэhэнэй ёhoop, Белфастдахи hүүлэй ушарнууд юу харуулааб гэхэдэ, британ империализм хадаа Хойто Ирландиин хүдэлмэришэн ангиин — католигуудай ба протестантнуудай бултанайнь дайсан байhанаа элишэлбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседани

ТАСС

Сири ба Ливанай эрилтээр сентябриин 10-да яаралтайгаар зарлагдаhан ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседани Дүтын Зүүн зүгтэ Израилиин дахинаа хэhэн ээзрхэг түримхэй ябуулганууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэбэ. Ээзрхэг түримхэй шэнэ ябуулгануудые хэжэ, энэ районзохи амгалан тайбан байдалда аюул тохёолдуулаа.

Израилиин ээзрхэг түримхэй ябуулгануудые зүбтүүлхэ гэжэ hэдэhэн США-гай түлөөлэгшын таарамжагүй ябадалые Аюулгүйн Соведэй олонхи гэшүүд буруушаагаа.

Араб гүрэнүүдэй газар нютагуудые Израилиин авиациин добтолон бомбодожо байhыень харалада абажа, Сомалиин, Суданай делегацинууд тогтоолой проект Соведэй харалгада табиhан байна.

СССР-hээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Я. А. Малик тус тогтоолой проектые дэмжэбэ.

Правительствануудтаяа зүбшэн хэлсэхэмнай гэhэн Белгиин, Франциин, Аргентинын, Англиин, Италиин, США-гай делегацинуудай гуйлтаар Аюулгүйн Совет заседанияа саг зуура хойшолуулаа.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Холбоото Штадууд хорилто хэхэ эрхээ хэрэглэн, араб гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр израилиин хэhэн ээзрхэг түримхэй ябуулгануудые болюулха зорилготой тогтоолой проектые ООН-ой Аюулгүйн Соведэй баталалгада hаад тойбо татаба.

БЕЙРУТ

Израилиин ээзрхэг түримхэй ябуулгые буруушаана

ТАСС

Республикын президент С. Франжьегэй хүтэлбэри доро Ливанай правительствын онсо яаралтай заседани болобо. Ливанда, Сиридэ эсэргүүгээр Израилиин хэhэн ээзрхэг түримхэй ябуулганууд тай холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. «Бүхы дэлхэйн арад түмэнэй нюдэн дээрэ Тель-Авивай зүгhөө хэгдэhэн зэрлиг бүдүүлиг ябуулгануудые» С. Франжье эрид буруушааба гэжэ эндэ соносхогдоо.

ДАМАСК. (ТАСС). Сентябриин 8-да Израилиин авиациин хэhэн добтолгонууд эртээнhээ бэлдэгдэhэн ба хараалагдаhан ээзрхэг түримхэй ябуулга болоно гэжэ Сириин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ, сентябриин 11-дэ болоhон пресс-конференци дээрэ тунхаглагдаhан мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Ээзрхэг түримхэй ябуулганууд түбхын түрүүн амгалан тайбан арад зондо эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

КАИР. (ТАСС). Араб оронуудта — Сири ба Ливанда харшаар Израилиин зүгhөө хэгдэhэн ээзрхэг түримхэй ябуулга түбхын түрүүн үбгэд хүгшэдтэ, үхибүүдтэ эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй гэжэ Египедэй правительствын тусхай түлөөлэгшэ эндэ мэдүүлбэ.

БЕЛГРАД. (ТАСС). Сири ба Ливанай хүн зоноор олон hуурин тосхонуудые Израилиин авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоhон ушарые Югославиин хэблэл эрид буруушаана.

Ливанай, Сириин hуурин тосхонуудай зондо, Палестиныя хашагдан зугадагшадта харша ябуулгануудые Тель-Авив хэнэ гэжэ «Политика» газетэ тэмдэглэнэ.

РАБАТ. (ТАСС). Израилиин ээзрхэг түримхэйшүүлэн харата ябуулгануудта дайрагдаhан Ливанай, Сириин ажалшадтай hаналаа нэгэдэнхэй байhанаа мэдүүлhэн телеграммануудые Мароккын король Хасан II эдэ хоёр ороной президентнэр С. Франжьедэ, Х. Асадада эльгээбэ.

АЛЖИР. (ТАСС). Сиридэ, Ливанда эсэргүү Израилиин авиациин зэрлиг бүдүүлиг бомбодолгоhoo уламжалан, хэдэн арбаад хүн — гол түлэб үбгэд, хүгшэд ба үхибүүд алуулаа, шархатаа гэжэ Алжирай АПС гэдэг информационно агентствын, Алжирай радиогой мэдээсэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ.

РИМ. (ТАСС). Палестиныя хашагдан зугадагшадай байдаг Ливандахи, Сиридэхи лагерьнуудые Израилиин авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолго «гутамшаг муухай ябуулга болоно» гэжэ «Унита» газетэ бэшэнэ. Сэрэгэй бэхилэлгэнүүдые бэшэ, харин ажахын барилганудые, амгалан тайбан зониие зэрлиг муухайгаар бомбодоhон байна гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

КАИР. (ТАСС). Араб оронуудай лигиин соведэй сессидэ хабаадаhан араб гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд Сири, Ливан ба Палестин арадые бүрин дэмжэдэг тухайдаа мэдүүлhэн деклараци тунхаглаа. «Араб оронууд тушаа дайсан харша политика баримталжа үргэлжэлhөөр байhан Израилиин правительство Дүтын Зүүн зүгтэхи ээзрхэг түримхэй шэнэ ябуулгын түлөө бүхы харюусалга дааха», — гэжэ мэдүүлгэ доторнь хэлэгдэнэ.

ПАРИЖ. (ТАСС). Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые амгалан аргаар заhаруулан гуримшуулха, тиихэдээ палестин арадай хүсэлые хараада абаха шухала гэжэ «Эко» газетэ бэшэнэ. Израилиин ябуулганууд бүхы дэлхэй дээрэ «тон аягүй hанал бодол» түрүүлнэ гэжэ «Насьон» газетэ тэмдэглэбэ.

ДЕЛИ. (ТАСС). Сири ба Ливандахи амгалан зондо Израилиин авиациин дахинаа добтолhон ябадал — амгалан ажаhуухые хүсэгшэдтэ зүриhэн ябуулга болоно, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые бүри хэсүү болгоно,—гэжэ «Индиан «Экспресс» газетэ бэшэнэ. Израилиин сэрэгшэдэй ээзрхэг түримхэй ябуулганууд бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй зэбүүрхэл үүсхэнэ, — гэжэ правительствын бүлэгүүдтэ дүтэрхы «Нэшнл Геральд» тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАД: Шэрүүн шанга байлдаанууд

ТАСС

Шэрүүн шанга байлдаануудай замхадаггүй Куангчи город дээрэ американ авиаци сентябриин 8-да 1.000 гаран тонно бомбо хаяа. Городой хуушанай хэрэмдэ hууhан патриодуудта тупамаршадай сэрэгэй шэнэ добтолгонууд амжалтатайгаар сухарюулан сохигдоо. НВСО-гой артиллериин буудалгануудые хэhэнhээ уламжалан, Сайгоной сэрэгүүд дарагдажа байhан гол хүсэнүүдтэй ниилэжэ шадаагүй,

ЮПИ агентствын корреспондентын Сайгонhoo дамжуулhанай ёhoop Данангhaa урагшаа 58 километртэ байдаг Тиенфыок гэжэ районно центртэ сентябриин 8-най hүни шэрүүн шанга байлдаан болоо. Үйлсэнүүдтэ болоhон байлдаануудай үедэ патриодууд дайсаниие ехэ хохидолдо оруулаа.

Манай адрес, телефонуу[д]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54... приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора—... 62-62, ответ секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-... отделы партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства—64-... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства — 61-35, советского строительства и быта—69-... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров—67-81, и... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машин... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.